

SKAWICA-ZAWOJA

BIULETYN INFORMACYJNY

URZĘDU GMINY ZAWOJA

Nr 1/2023

Egzemplarz bezpłatny

MOŻNA ZAPARKOWAĆ I PRZEJŚĆ SUCHĄ STOPĄ

Przebudowano parking w centrum Zawoi

Do niedawna stan techniczny parkingu zlokalizowanego w centrum Zawoi pomiędzy supermarketem Rajski a marketem Groszek pozostawiał wiele do życzenia. Gruntowna modernizacja sprawiła, że obecnie jest to miejsce, w którym zarówno w dzień, jak i po zmroku można bezpiecznie pozostawić samochód oraz – co równie ważne – w komfortowy sposób wsiąść do niego jak i z niego wysiąść, co wcześniej nie było takie oczywiste.

W ścisłym centrum Zawoi znajdują się nie tylko dwa wymienione we wstępie sklepy, lecz wiele więcej obiektów handlowych i usługowych. Działają również placówki oświatowe

i kulturalne: Zespół Szkolno-Przedszkolny, Biblioteka Publiczna, Babiogórskie Centrum Kultury oraz znajdują się hala sportowa i stadion, a także apteka, poczta. I choć Zawoja

nie jest metropolią, to okolice jej rynku są każdego dnia (także w weekendy) odwiedzane przez liczne grono osób. A, że Zawoja jest najdłuższą i największą wsią w Polsce, to większość załatwiających swoje sprawy dociera do centrum samochodami. W tej sytuacji każde miejsce postojowe jest na wagę złota.

Co prawda duży parking zlokalizowany jest przy cmentarzu, ale ten znajduje się już kilkaset metrów od ścisłego centrum. Niektóre osoby korzystają z niego. Jednak większość woli zaparkować bliżej sklepów, stadionu, szkoły czy stadionu. Poszukując wolnych miejsc, o ile to było możliwe, wybierała utwardzone place, zatoki i parkingi. Rzecz jasna pozostawiała również samochody na terenie pomiędzy marketami Rajski i Groszek, lecz – pisząc wprost – była to ostateczność. W szczególności zimą, w trakcie roztopów, czy po obfitych opadach śniegu. Na posiadającym naturalną nawierzchnię placu w dziesiątkach miejsc powstawały kałuże i rozlewiska, co powodowało, że przejście z samochodu do sklepu, a następnie powrót do auta obarczony był ryzykiem zamoczenia stóp i pobrudzenia ubrań. Co nie mniej ważne, kierowcy parkowali w tym miejscu nierzadko w sposób chaotyczny, co nie pozwalało w pełni wykorzystać przestrzeni.

dokończenie na stronie 6.

SZKOLNE SCHRONISKO MŁODZIEŻOWE ZMIENIŁO OBLICZE

Zawoja jako gmina turystyczna posiada dobrze rozwiniętą bazę noclegową o różnicowanym standardzie, a tym samym dopasowaną do oczekiwań i możliwości finansowych odwiedzających ją gości. Uzupełnieniem oferty jest prowadzone przez samorząd **Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Zawoi Węlczy**, którego działalność jest dobrze postrzegana przez korzystających z niego turystów. Nie-

dawno gminny obiekt przeszedł gruntowny remont, zyskując na wyglądzie, ale i funkcjonalności.

Trudno w to może uwierzyć, ale w ubiegłym roku minęło 20 lat od momentu nie tyle utworzenia Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Zawoi Węlczy, co przeniesienia go do nowej lokalizacji, gdyż wcześniej funkcjono-

wało w Zawoi Wilcznej. Stało się to na mocy uchwały Rady Powiatu Suskiego z 28 sierpnia 2001 roku. Formalnie zaczęło funkcjonować już 1 września tego samego roku. Jego pierwszym dyrektorem został Janusz Trzebuniak, a w latach 2007-2010 stanowisko to pełnił Jan Lach.

dokończenie na stronie 8.

Wielkie pokazy mody odbywają się w Paryżu, Mediolanie, Nowym Jorku czy Londynie. W minionym roku swój miała również Zawoja. I choć zorganizowano go z mniejszym rozmachem, to na długo zapadł w pamięci i miał duże znaczenie dla kultywowania folkloru i tradycji. Był przy tym zwieńczeniem projektu „Babiogórski Pokaz Mody”.

Moda spod Babiej Góry

Z dawien dawna haft był jednym z najbardziej tradycyjnych sposobów zdobienia tkanin. Początkowo proste hafty miały funkcję praktyczną. Umieszczane wzdłuż szwów miały wzmacniać ubranie. Na strój bogato zdobiony haftem nie każdego było stać. Jego posiadanie było tym samym wyznacznikiem statusu społecznego i majątkowego. Odświętne koszule, halki, zapaski, rańtuchy były zdobione drobnymi roślinnymi i geometrycznymi wzorami. Wykonywano je przy użyciu różnych technik hafciarskich. Efekt podkreślało dodatkowo krochmalenie i maglowanie tkaniny.

Materiały stosowane do produkcji ubiorów ludowych w całych Karpatach były bardzo podobne. Wykorzystywano głównie tkaniny lniane, wełniane oraz skóry. Aby jednak podkreślić przynależność do konkretnej grupy etnograficznej jej członkowie rozwinięli specyficzny system zdobień widoczny w strojach świątecznych i obrzędowych. Trzeba pamiętać, że tradycyjne kultury były mocno osadzo-

ne w myśleniu magicznym i symbolicznym. Było ono manifestowane poprzez wierzenia, obrzędy doroczne i rodzinne, a skoro strój był podkreśleniem przynależności do konkretnej grupy i jej kultury, to zapewne był też nośnikiem różnych treści.

W babiogórskim stroju, zwłaszcza damskim, dominował haft biały, wykonywany na białym tle. Pod koniec XVIII wieku w Makowie Podhalańskim rozwinął się beskidzki ośrodek hafciarski, oparty na wzorach babiogórskich, wzbogacony o hafty krakowskie, a także dworskie. Haft makowski był sztandarowym produktem lokalnym wytwarzanym przez kobiety w XIX – wiecznej Galicji. W 1890 r. powstała Krajowa Szkoła Haftu, w której starano się nauczyć kobiety profesjonalnego haftu tak, aby oryginalne wzory wyzwały się znamion prymitywizmu, stając się wysokiej jakości produktem na eksport.

Obecnie żyje już niewielkie grono osób potrafiące ręcznie zdobić tkaniny. To ostatni

moment, aby zadbać o przekazanie wiedzy młodszemu pokoleniu, podtrzymać tradycję i chronić dziedzictwo kulturowe od zapomnienia. Stąd w gminie Zawoja zrodziła się idea zorganizowania warsztatów haftu, których celem było zaznajomienie uczestników z tradycyjnymi technikami hafciarskimi stosowanymi w babiogórskim stroju. Celem było również dostarczenie wiedzy o zasadach komponowania wzoru, przygotowania go, kopiowania na materiał i wykonania go w sposób zgodny ze sztuką haftu. Nauka haftu miała również za zadanie kształtować estetykę. Pomysłodawcy projektu chcą aby w przyszłości stroje babiogórskie były wykonywane w regionie, a nie zamawiane w opracowaniach spoza regionu.

Półroczne warsztaty „Babiogórski Pokaz Mody” realizowane były z inicjatywy Urzędu Gminy Zawoja, przy współpracy z Babiogórskim Centrum Kultury im. dr Urszuli Janickiej-Krzywdy w Zawoi, pod w Babiogórskim Centrum Kultury w Zawoi, pod okiem ekspertki – Reginy Wicher, etnografki, regionalistki i artystki, przy wielkim zaangażowaniu uczestników i uczestników warsztatów – mieszkańców Skawicy i Zawoi.

Ich zwieńczeniem był Babiogórski Pokaz Mody zorganizowany 23 października na scenie Babiogórskiego Centrum Kultury im. dr Urszuli Janickiej-Krzywdy w Zawoi. To właśnie podczas niego zaprezentowano tradycyjne stroje Górali Babiogórskich, bogato zdobione haftem babiogórskim. To, co wyróżniło pokaz to nie tylko unikatowa kolekcja, ale fakt, że modelki i modele prezentujące stroje, są ich projektantkami i wykonawcami. Bogato zdobione haftem, zachwycające swą kolorystyką stroje, będące nośnikami tradycji i kultury spod Babiej Góry zachwyciły publiczność. Wydarzeniu towarzyszyła prelekcja na temat symboliki dawnych zdobień, ich form, barw.

Projekt zrealizowano w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020 oraz z budżetu państwa, mającego na celu ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez przekazanie wiedzy o tradycyjnych metodach zdobienia tkanin wśród mieszkańców Gminy Zawoja i Oravskiej Polhory, a tym samym ochronę przed zapomnieniem ważnego dziedzictwa kulturowego w postaci tradycyjnych wzorów hafciarskich. Jego wartość przekroczyła 31,2 tys. euro, z których 85 proc. pochodziło ze środków unijnych, a pozostałe 15 proc. z budżetu państwa.

Roman Ficek wybrany sportowcem Ziemi Górskich

W sobotę, 10 grudnia w Sali Koncertowej Szkoły Muzycznej w Żywcu odbyła się uroczysta Gala Konkursu „Osobowość Ziemi Górskich”, której organizatorem jest Koalicja Marek Ziemi Górskich. Decyzją kapituły zaszczytny tytuł Sportowca Ziemi Górskich przyznano skawickiemu ultramaratończykowi Romanowi Fickowi

Konkurs „Osobowość Ziemi Górskich” to plebiscyt wyróżniający osoby, organizacje i firmy, które poprzez swoją działalność przyczyniają się do rozwoju ziemi górskich na obszarze Żywiecczyny, Podhala i Beskidów. Wzorem lat ubiegłych konkurs składał się z trzech etapów. W pierwszym ze wszystkich zgłoszonych kandydatów kapituła wybrała po trzech nominowanych w każdej kategorii, a w drugim mogli oni otrzymać dwa dodatkowe głosy od internautów i laureatów poprzednich edycji konkursu. W trzecim etapie kapituła w wyniku wielogodzinnej analizy i głosowania wyłoniła zwycięzców. W kategorii Sportowiec Ziemi Górskich w tegorocznej edycji konkursu nominowani byli uprawiający kombinację norweską Szczepan Kupczak z Juszczyny oraz zwycięzców najtrudniejszego w świecie polskich biegów górskich „Biegu Rzeźnika” nowotarzan Piotra Huziora i Piotra Biernawskiego. W ocenie konkursowej kapituły, a także internautów (uzyskał 54,4 proc. głosów) tytuł otrzymał Roman Ficek.

Skawicki biegacz od dekady nie tylko startuje w ultramaratonach górskich, ale również organizuje górskie wyprawy długodystansowe, bijąc przy tym rekordy i osiągając sukcesy. W 2018 roku bez żadnego wsparcia od osób postronnych w ciągu zaledwie 127 godzin zdobył wszystkie 55 tatrzańskich dwutysięczników, na które prowadzą szlaki turystyczne. W trakcie wyczynu przebiegł 340 km, pokonując 22 tys. metrów przewyższenia. Rok później w rekordowym czasie 39 dni i 11 godzin pokonał Łuk Karpat. To licząca około 2300 km trasa (o łącznej sumie przewyższeń 110 tys. metrów) z położonej na granicy rumuńsko-serbskiej Orsovy do Bratysławy na Słowacji. W 2020 roku zmierzył się z Głównym Szlakiem Beskidzkim, łączącym Wołosatę w Bieszczadach z Ustroniem.

Mając około 500 km szlak o łącznej sumie przewyższeń 21 tys. metrów Roman Ficek przebiegł bez wsparcia (mógł korzystać z ogólnodostępnych miejsc noclegowych, schronisk i sklepów, ale zabroniona była pomoc ze strony zespołu) w czasie 107 godzin i 25 minut. W 2022 roku przebiegł go jeszcze raz, ale już z pomocą zespołu, osiągając rezultat zaledwie 93 godzin i 44 minut, co tylko pokazuje jak Roman Ficek jest znakomicie wytrenowany. W 2021 roku Roman Ficek zrealizował zimowy projekt „Rysy Sky”, który polegał na jak największej ilości wbiegnięć w ciągu 24 godzin na Rysy ze schroniska nad Morskim Okiem. W ciągu wspomnianej doby licząc 3,5 km trasę o przewyższeniu 1300 metrów pokonał 9 razy!

Tylko w pięciu ostatnich latach Roman Ficek zapisał również na swoim koncie wygrane w jedenastu bardzo prestiżowych zawodach. W 2018 roku były to Salamandra Ultra Trail – 105 km (5000 m przewyższenia), Ultra maraton – 5x Babia Góra – 90 km (7000 m przewyższenia) oraz Bojko Trail (Ukraina) – 120 km (6000 m przewyższenia), a rok później Beskidzki Topór – 105 km (4500 m przewyższenia), Ultra maraton 6x Babia Góra – 100 km (7500 m przewyższenia), Rzeźnik Ultra – 105 km (4500 m przewyższenia). W 2020 roku triumfował w Beskidzkiej Pętli (dwunastogodzinnym biegu w Brennej), Tatra Fest – 48

km (3800 metrów przewyższenia) – Bieg po Tatrach Polskich, a w 2021 roku w Dolomity Extreme Trail w Włoskich Dolomitach na dystansie 100 km i (7500 m przewyższenia) oraz w Słowenii na dystansie 164 km (7000 m przewyższenia). W 2022 roku okazał się ponownie najlepszy w zawodach Tatra Fest Bieg 2022, które jednocześnie były Mistrzostwami Polski Skyrunning Ultra.

PIERŚCIEN BABIEJ GÓRY – PRZEWODNIK INNY NIŻ WSZYSTKIE

Dziś turyści mają do dyspozycji nie tylko mapy i przewodniki w tradycyjnej drukowanej formie, ale także bardzo szeroki wybór materiałów w wersji elektronicznej. Nie stanowi problemu odnalezienie najdogodniejszej trasy w aplikacji, czy rozpoznanie miejsca po wykonanej fotografii. Warto zastanowić się, w jakim stopniu korzystamy z tych informacji, czy ich główną zaletą nie staje się szybkość i łatwość pozyskania informacji.

W ramach realizowanego przez Gminę Zawoja mikroprojektu pod nazwą „PIERŚCIEN BABIEJ GÓRY”, dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG V-A Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2014-2020 oraz ze środków własnych i budżetu państwa.

Republika Słowacka 2014-2020 oraz ze środków własnych i budżetu państwa powstał nietypowy nieco przewodnik prowadzący wokół Babiej Góry – po pierścieniu jaki wokół niej wyznaczają drogi polskiego i słowackiego pogranicza. Proponuje on odwiedzenie wybranych miejsc i miejscowości. Stanowi podpowiedź zwiedzania dla chętnych opartego o swego rodzaju grę terenową.

Mikroprojekt „PIERŚCIEN BABIEJ GÓRY” jest finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG V-A Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2014-2020 oraz ze środków własnych i budżetu państwa.

BIULETYN

Informacyjny Urzędu Gminy Zawoja

Wydawca: Urząd Gminy Zawoja, 34-222 Zawoja 1307, tel. 33 877 50 15

Redakcja: Urząd Gminy w Zawoi, Rada Gminy Zawoja, jednostki organizacyjne Gminy Zawoja

Skład: Grzegorz Ficek, Babiogórskie Centrum Kultury

Druk: Poligrafia Salezjańska, ul. Michała Bałuckiego 8, 30-001 Kraków, tel. 12 252 85 13

Początek roku zawsze jest okresem zmuszającym do refleksji, zastanowienia się nad tym, jakie były wcześniejsze dwanaście miesięcy, ale także czasem na przeanalizowanie planów na przyszłość. O tym jakim rokiem dla Gminy Zawoja był 2022 i jakie perspektywy rysują się przed nią w już rozpoczętym pytamy wójta gminy Marcina Pajaka.

Wywiad z Wójtem Gminy Zawoja Marcinem Pajakiem

Przez dwa lata na nasze życie, ale także funkcjonowanie samorządów ogromny wpływ miała pandemia koronawirusa. W niedawno zakończonym związanym z nim ograniczeń praktycznie nie było. Czy jednak dla gminy Zawoja i jej mieszkańców był to łatwiejszy rok?

MARCIN PAJĄK: – Koronawirus odbił piętno na nasze funkcjonowanie. To nie był łatwy czas. Upowszechniła się e-administracja. Coraz więcej spraw jest załatwianych zdalnie. Rząd wybrał rozwiązania, aby dofinansować polską gospodarkę i nie doszło do spowolnienia gospodarczego. Jednak to odbiło się na cenach. Ponadto w lutym zaczęła się wojna w Ukrainie i teraz ona niesie ze sobą różne konsekwencje, w większości negatywne.

Chociaż, jak Pan zauważył, i 2022 rok dla samorządu nie był łatwy, to jednak poprzez swoją aktywność i skuteczność Gmina pozyskała niemałe środki. Zaczniemy od Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. To jedno ze źródeł, z którego z powodzeniem zasilano gminny budżet.

Z różnych rozdań Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych dostaliśmy prawie 5,3 mln złotych. Za te pieniądze pokryliśmy częściowo wkład własny przy termomodernizacji szkół w Skawicy i Zawoi Wilcznej oraz budowie wieży widokowej. Oprócz tego zwiększyliśmy atrakcyjność naszego terenu poprzez inwestycje w turystykę. Budowa balonu nad Orlikiem w Zawoi Wilcznej, do której byłem przekonany od początku, była trafionym pomysłem. Obiekt, jakiego w powiecie suskim jeszcze nie było i do tej pory poza naszą gminą nie ma, cieszy się bardzo dużym powodzeniem wśród grup sportowych. Oprócz tego zakupiliśmy pierwsze wyposażenie naszego nowego budynku Babiogórskiego Centrum Kultury. Dzięki temu możemy się cieszyć się obiektem, który spełnia wymagania XXI wieku.

Gmina Zawoja jest również beneficjentem środków z Polskiego Ładu.

Dotacje z Polskiego Ładu przeznaczyliśmy przede wszystkim na drogi i infrastrukturę społeczną. W 2022 roku wyremontowaliśmy drogi gminne za 3,4 mln zł. W bieżącym planujemy wydać 5 mln zł na drogi powiatowe i gminne oraz taką samą kwotę wykorzystać

na remont budynków użyteczności publicznej (remiz, szkół, ośrodków zdrowia, itp.).

Od wielu lat samorząd skutecznie zabiega również o środki unijne, które wykorzystano na modernizację i rozbudowę infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Oblicze zmienił teren przy wyciągach narciarskich w Zawoi Czatoży, powstała wieża widokowa na Mosornym Groniu i zagroda pasterska na Morgach. A co nowego wybudowano w roku minionym, gdyż może jeszcze nie wszyscy mieszkańcy mieli okazję odwiedzić te miejsca i skorzystać z możliwości jakie teraz dają?

Cały czas rozwijamy infrastrukturę turystyczną. W ubiegłym roku zrobiliśmy kolejne kilka kilometrów single tracków – tras rowerowych tworzonych w ramach Babia Góra Trails w Zawoi Morgi. Widzimy, że ścieżki rowerowe to był „strzał w dziesiątkę” i cieszą się dużym zainteresowaniem wśród turystów.

Nie zawsze wszystko się udaje. W planach było utworzenie w Zawoi Parku Hydrotechni. Jednak do dziś możemy go podziwiać jedynie na wizualizacjach. Co stanęło na przeszkodzie, że przedsięwzięcie nie doczekało się realizacji?

Zdecydowały wysokie koszty projektu. Gdy 2 lata temu pisaliśmy projekt to koszt przedsięwzięcia szacowaliśmy na 160 tys. zł. Teraz, po ogłoszeniu przetargów i zapytań ofertowych, cena wzrosła do ponad 280 tys. zł. Stwierdziliśmy, że nie będziemy zwiększać naszego wkładu własnego i ponownie przystąpimy z tym projektem do Interreg PL-SK w nadchodzącej edycji. Co ważne zwiększono w niej budżet pojedynczego projektu do 100 tys. euro, czyli przy obecnym kursie tej waluty do znacznie ponad 460 tys. złotych.

Marcin Pajak wójt gminy Zawoja podczas Babiogórskiej Jesieni. Fot. Michał Sośnicki

Właśnie. Poruszył Pan temat inflacji, która w tym roku jest rekordowo wysoka. Jak ten fakt odbił się na finansach gminy? Czy wzrost oprocentowania kredytów i tym samym ich bieżącej obsługi nie stanowi zagrożenia dla finansów gminy?

Jak każdy odczuwamy skutki inflacji. Ceny robót i energii poszły do góry. Tutaj także odczuwamy skutki podniesienia stóp procentowych. Same odsetki wzrosły nam z 300 tys. zł do prawie 1 mln zł rocznie. Jednak dzięki rozsądnemu gospodarowaniu środkami wciąż posiadamy środki do wkładu własnego potrzebnego czy to do programów unijnych, czy też środków rządowych.

Inflacja napędzana była między innymi przez wzrost cen usług i materiałów bu-

dowlanych. Czy w związku z nim udało się zrealizować wszystkie zaplanowane remonty dróg?

Przetarg na drogi udało się nam rozstrzygnąć końcem lutego, tuż przed wybuchem wojny w Ukrainie. Otrzymaliśmy oferty tylko o kilkanaście procent droższe niż w zeszłym roku. Wykonawca miał dwa lata na realizację, ale udało się domknąć wszystkie tematy w 2022 roku.

Pomimo większych od planowanych wydatków, w budżecie gminy udało się wygospodarować niemałe środki na wymianę sprzętu strażackiego.

Od początku wspieram strażaków w pozyskiwaniu sprzętu, który ratuje życie i mienie. W 2022 roku udało się pozyskać nowy średni wóz dla OSP Zawoja Dolna. Dofinansowaliśmy ich w kwocie 265 tys. zł oraz udzieliliśmy pożyczki na 40 tys. zł na 4 lata, aby domknąć kwestię zakupu samochodu. Oprócz tego pozyskaliśmy 460 tys. zł środków zewnętrznych. W Skawicy udało się zakupić nowego Forda Rangera. Jako gmina dołożyliśmy 50 tys. zł, na kolejne 50 tys. zł strażacy pozyskali dofinansowanie z WFOŚiGW, a pozostałość pokryli ze środków własnych.

Podsumowując kończący się rok, nie sposób nie poruszyć jeszcze jednej kwestii. Pana poprzednicy posiadali zastępców. Pan dotychczas radził sobie w pojedynkę, wspierany oczywiście przez współpracowników. Skąd zaskakująca wiele osób decyzja o zatrudnieniu zastępcy wójta?

Jako Gmina cały czas się rozwijamy. Mamy coraz więcej zadań i tematów do realizowania. Aby utrzymywać poziom funkcjonowania urzędu potrzebna nam była „świeża krew”. Pani Karolina Listwan-Franczak, bo o niej mowa, ma odpowiednie wykształcenie oraz doświadczenie do pracy w naszym urzędzie. Docelowo obecna Pani Sekretarz odchodzi za 2 lata na emeryturę i wydaje się naturalnym ruchem, aby Pani Karolina objęła funkcję sekretarza w naszej gminie.

Przechodząc do planów na rok 2023, to wielu samorządowców podkreśla, że z roku na rok coraz trudniej jest przyjąć budżet gminy, a w szczególności przy coraz mniejszych dochodach własnych gmin, które są sukcesywnie ograniczane na rzecz centralnie przydzielanych dotacji. Jak Pan ocenia sytuację Zawoi.

Obserwujemy ten sam trend, co w całej Polsce. Trzeba oddać, że dotacje na wydatki majątkowe ze strony rządowej są rekordowe, są to „grube miliony”. Jednak to są „znaczone” pieniądze i samorząd musi je wydać na konkretne wydatki inwestycyjne. Polityka ta sprawia, iż samorząd ma coraz mniej „własnych” pieniędzy, którymi może dysponować. A nie wszystkie problemy da się rozwiązać dużą kilkumilionową inwestycją.

Czy wspomniana inflacja oraz drastyczny wzrost cen energii spowoduje, że spodziewa się Pan konieczności wprowadzenia na terenie gminy ograniczeń np. poprzez wyłączanie w nocy oświetlenia ulicznego?

Dzięki prezorności udało nam się podpisać w 2021 roku umowę na energię elektryczną

do grudnia 2023 roku. W związku z tym na pewno do tego czasu nie planujemy jakiś drastycznych kroków. Jak będzie wyglądał świat w przyszłym roku, tutaj boję się przewidywać.

Wiemy, że to Rada Gminy uchwala budżet i przez to jest on uzależniony od jej woli. Jednak to Pan nakreśla jego kształt i kierunki rozwoju. Czego możemy spodziewać się w 2023 roku. Czy gmina wzbogaci się o kolejne atrakcje, podnoszące jej atrakcyjność dla turystów, co pozwoli przyciągać do nas jeszcze większą ich ilość?

W roku 2023 przewidujemy ponad 13 mln zł na inwestycje. Jak już wcześniej mówiłem, chcemy remontować drogi oraz budynki użyteczności publicznej. Przygotowujemy się także na przyszłe inwestycje, czyli między innymi adaptację poddasza szkoły w Zawoi Centrum, czy też myślimy o zaprojektowaniu i późniejszym wybudowaniu bloków na wynajem. Chcemy także wykupić budynek, w którym był niegdyś posterunek policji, aby był w gminnym zasobie nieruchomości oraz przeznaczyć pieniądze na wykup działek pod strefę przemysłową. Dodatkowo nadal będziemy prowadzić rozbudowę kanalizacji i wodociągów w naszej gminie. Walczymy także o pozyskanie dużych środków pieniężnych na renowację zabytków w naszej gminie. Temat jest rozwojowy. Oprócz tego przygotowujemy się na nowe rozdanie środków unijnych, czy to na duże projekty (chcemy wymienić wszystkie wiaty przystankowe na terenie naszej gminy), też czy na małe, wspierające promocję naszej kultury.

Dziękuję za rozmowę.

Poznawali Urząd od kuchni

Wprawdzie w mediach ogólnopolskich dużo mówi się o rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, ale życie pokazuje, że z roku na rok coraz mniej osób angażuje się w życie społeczne swoich miejscowości. Stąd niezwykle cieszą takie inicjatywy, jak ta podjęta przez nauczycielkę historii i wiedzy o społeczeństwie w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Zawoi Urszulę Lach. Zabrała ósmoklasistów na wycieczkę do... Urzędu Gminy.

Celem wizyty było zobaczenie jak w praktyce funkcjonuje urząd gminy oraz jak realizowana jest idea samorządu terytorialnego. Dlatego młodzież mogła zaglądać w każdy kąt, zadawać pytania, aby móc się dowiedzieć na czym polega praca urzędnika i czy jest ona ciekawa. Wójt Gminy Zawoja Marcin Pajak oraz pracownicy Urzędu Gminy Zawoja wyjaśniali również gościom czym są zamówienia publiczne, a tym samym jak przeprowadza się przetargi, w których wylania się między innymi podmioty odpowiedzialne za realizację kluczowych dla rozwoju gminy inwestycji. Uczniowie dowiedzieli się także jakie zada-

nia realizuje wójt oraz za co odpowiada i jak obraduje Rada Gminy. Widząc duże zainteresowanie młodzieży można mieć nadzieję, że

w przyszłości będzie angażowała się w pracę w samorządzie lokalnym, działając na rzecz swojej małej Ojczyzny.

Przebudowano parking w centrum Zawoi

dokończenie ze strony 1

Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców, w budżecie gminy na 2022 rok wójt zarezerwował środki niezbędne do przeprowadzenia gruntownej modernizacji parkingu i dostosowania go do obecnie obowiązujących standardów. Zanim jednak przystąpiono do prac ziemnych wnikliwie zaprojektowano układ miejsc postojowych, aby w optymalny sposób wykorzystać teren. W ten sposób wytyczono 12 stanowisk do parkowania prostopadłego (w tym jedno miejsce dla osób niepełnosprawnych) oraz 16 miejsc do parkowania samochodów osobowych pod kątem 45 stopni, czyli pod skosem. Zrezygnowano z wyznaczania jednego miejsca do parkowania równoległego. W zamian utwardzono kruszywem fragment działki. Dzięki temu gdy parking jest mocno obłożony może on pomieścić jeszcze 7-9 samochodów. W sumie na całym placu może zatem zmieścić się ich 37 samochodów (licząc z miejscem dla osoby

niepełnosprawnej), ale pod warunkiem, że kierowcy będą się wzajemnie szanowali i parkowali między wyznaczonymi liniami, a nie w taki sposób, że jeden pojazd zajmuje dwa miejsca.

Modernizacja parkingu polegała nie tylko na położeniu na nim nawierzchni z kostki brukowej. Po zmroku teren oświetla sześć lamp, więc kierowcy i ich pasażerowie mogą w komfortowy sposób dojść do pojazdów. Przebudowano przy tym dwa istniejące słupy teletechniczne, zamontowano hydrant i rzecz jasna wykonano kanalizację deszczową odprowadzającą wodę z placu. W ramach inwestycji powstały dwa wjazdy na parking, wybudowano chodnik prowadzący od drogi powiatowej w kierunku marketu Groszek (wzdłuż parkingu), poszerzono drogę gminną oraz wytyczono na niej przejście dla pieszych. Wartość przedsięwzięcia wyniosła blisko 342,4 tys. zł.

PIĘKNO ZAWOI I JEJ BOGATA HISTORIA NA SZKLANYM EKRANIE

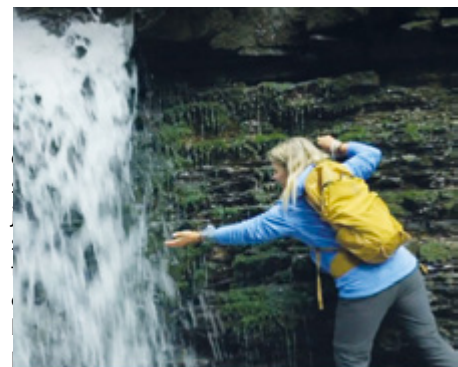
Bez dwóch zdań największą atrakcją turystyczną naszej gminy jest Babia Góra. Posiada ona jednak zdecydowanie więcej walorów, urokliwych miejsc, a także mieszka w niej wiele osób mających ciekawe pasje, dzięki którym krzewią i utrwalają dziedzictwo kulturowe. Ukazała jej Marta Manowska realizując w Zawoi jeden z odcinków cyklu reportaży „Korona Gór Polski”.

Marta Manowska to dziennikarka radiowa i telewizyjna. Pracowała przy takich produkcjach jak „Ugotowani”, „Lubię to!” i „Bitwa na głosy”, ale popularność przyniosło jej prowadzenie programów jak „Rolnik szuka żony”, „Sanatorium miłości” oraz „The Voice Senior”. Realizowany przez Telewizję Polską projekt „Korona Gór Polski” nawiązuje do nazwy jak

nich godnością Zdobywcy szczytu się ponad 4000 osób.

I właśnie Korona Gór Polski stała się inspiracją dla Marty Manowskiej do stworzenia cyklu reportaży poświęconych tym szczytom. Zdobywa je kolejno, odkrywając przed telewizorami ich piękno i różnorodność. Jednak same materiały nie ograniczają się do relacji z gór-

skich wędrówek. Ba, one są wręcz jedynie pretekstem do odkrywania kultury regionów położonych u podnóża tych pasm górskich. Marta Manowska w ciekawy, przystępny sposób pokazuje życie z różnych części kraju, dawne zwyczaje, ale także spotyka się z osobami, które mają ciekawe pasje, niecodzienne zajęcia oraz prezentuje folklor. Nie inaczej było podczas jej wizyty w Zawoi, gdzie wzięła udział w próbie zespołu regionalnego „Cieślica”, w towarzystwie regionalistki Reginy Wicher podziwiała zabytkowy kościół św. Klemensa w Zawoi Centrum, który jest jedną z największych świątyń w południowej Polsce. Regina Wicher odkrywała przed dziennikarką, a zarazem widzami piękno wodospadu na Mosornym Potoku, a także Tabakowy Chodnik, którym przed wiekami szmuglowano tytoń z Galicji na Węgry. Dziś bardziej kojarzy się z miejscem, w którym można zjeść wybornego pstrąga po zawojsku. A tych nie brakuje, gdyż woda w zawojskich potokach jest krystalicznie czysta. Marta Manowska dowiedziała się również, że spod Diablaka kartki pocztowe wysyłało już przed dziesiętkami lat, a przy tym zobaczyła jak ciekawe miały one wzory. Na koniec pobytu już solidnie przygotowana i ubrana wyruszyła na szczyt Babiej Góry.

Karolina Listwan-Franczak od sierpnia zastępcą wójta

Marcin Pająk był pierwszym od dziesięciu lat wójtem gminy Zawoja, który nie posiadał zastępcy. W związku ze zmianami kadrowymi jakich w przyszłości należy spodziewać się w zawojskim Urzędzie Gminy zdecydował się w sierpniu ubiegłego roku powołać na to stanowisko Karolinę Listwan-Franczak, osobę o rozległej wiedzy merytorycznej i szerokich zainteresowaniach.

Posiadanie przez wójta Zawoi zastępcy nie jest niczym nowym, ale co bardziej ciekawe często to stanowisko piastowały kobiety. Gdy gospodarzem gminy był Andrzej Pająk jego zastępczynią była Maria Tereskiewicz. Marek Listwan postawił co prawda na mężczyznę – Franciszka Klimasę, a następnie Sławomira Kudzię, ale Tadeusz Chowaniak ponownie zdecydował się mieć zastępczynię, którą została Alina Kuś. Marcin Pająk długo nie siedział drogą swoich poprzedników i nie korzystał z możliwości posiadania zastępcy. Dopiero w lecie tego roku, a zatem osiem lat po objęciu stanowiska mianował swoim zastępcą Karolinę Listwan-Franczak. – *W ciągu dwóch lat na emeryturę ma przejść obecna sekretarz gminy Danuta Lasa. Pani Karolina Listwan-Franczak będzie miała wystarczająco dużo czasu, żeby się wdrożyć w nowe obowiązki i poznać specyfikę pracy urzędu* – wyjaśnia powody powołania zastępcy Marcin Pająk, wójt gminy Zawoja.

32-letnia Karolina Listwan-Franczak w pracy na stanowisku zastępcy wójta gminy Zawoja pragnie skupić się na rozwoju lokalnym i regionalnym gminy oraz usprawnieniu bieżącej pracy urzędu. Jako rodowita mieszkanka Skawicy, a tym samym gminy Zawoja posiada

szerszą wiedzę na temat spraw, którymi żyje lokalna społeczność. Doświadczenie w administracji publicznej zdobyła natomiast podczas trzyletniej pracy w Starostwie Powiatowym w Wadowicach w Wydziale Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami (2019-2022), gdzie zajmowała się zarządzaniem nieruchomości Skarbu Państwa, a także pracując w Samorządowym Kolegium Odwoławczym w Krakowie (2011 rok) oraz Urzędzie Miasta Krakowa w Wydziale Planowania i Monitorowania Inwestycji Strategicznych (2016 rok). W latach 2017-2019 zawodowo związana

była z innogy Business Services Polska Sp. z o.o. w Krakowie, spółką międzynarodowego koncernu energetycznego, gdzie pracowała na stanowisku asystenta ds. księgowości z językiem niemieckim. W swojej dotychczasowej karierze zawodowej korzystała z wiedzy merytorycznej i umiejętności praktycznych nabytych podczas studiów na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, na którym w 2014 roku uzyskała tytuł magistra. Ukończyła również (w 2022 roku) Master of Business Administration na Akademii WSB.

Zastępca wójta gminy Zawoja prowadzi ponadto działalność naukową w Instytucie Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ w Zakładzie Rozwoju Regionalnego.

Zastępczyni wójta gminy Zawoja ma w swoim dorobku artykuły naukowe i popularnonaukowe oraz wydawnictwa książkowe, w tym poświęcone Zawoi i Skawicy, które opracowuje nieodpłatnie, celem promowania walorów gminy Zawoja, m.in. trzy tomy „Mapy turystyczno-nazewniczej gminy Zawoja”, książkę „Morowe powietrze pod Babią Górą” oraz monografię „Police – pasmo w cieniu Babiej Góry”. Zrealizowała liczne granty naukowe finansowane m.in. przez Narodowe Centrum Nauki, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Polsko Amerykańską Fundację Wolności.

Prywatnie Karolina Listwan-Franczak jest miłośniczką górskich wędrówek, zarówno tych bliskich po szlakach babiogórskich, jak i nieco dalszych. W wolnych chwilach chętnie sięga po literaturę faktu oraz zaczytuje się w reportażach.

Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Zawoi Wełczy zmieniło oblicze

dokończenie ze strony 1

Początkowo na potrzeby schroniska wykorzystywano pomieszczenia na pierwszym piętrze, a także kuchnię i stołówkę. Natomiast sanitariaty znajdowały się w podziemiach budynku. Parter cały czas służył zawojским dzieciom, gdyż w budynku funkcjonowała filia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 4 w Zawoi Mosorne. Uczęszczali do niej dzieci pobierające naukę w klasach nauczania zintegrowanego. W tamtym okresie SSM dysponowało 50 miejscami noclegowymi, posiadając przy tym od 2003 roku filię w... Suchej Beskidzkiej (mieściła się w budynku Starostwa Powiatowego przy ul. Kościelnej 5b), która działała przez dziewięć lat.

Z dniem 1 września 2010 roku obowiązki dyrektora SSM w Zawoi powierzono Markowi Kołaczowi, który od początku sprawowania „rządów” dążył do uregulowania stanu prawnego placówki. Ten był bowiem dość kuriozalny. Schronisko było bowiem zarządzane przez Powiat, choć właścicielem budynku, w którym istnieje do dziś, była Gmina Zawoja.

Podjęte przez dyrektora Kołacza działania zaowocowały w 2012 roku podjęciem przez Radę Powiatu Suskiego uchwały w sprawie likwidacji z dniem 31 sierpnia 2012 roku placówki w dotychczasowym kształcie i formalnego utworzenia z SSM w Zawoi Wełczy i filii w Suchej Beskidzkiej dwóch niezależnych

podmiotów. Równolegle Rada Gminy Zawoja przyjęła 31 lipca uchwałę w sprawie utworzenia SSM w Zawoi, potwierdzając w ten sposób przejęcie zarządzania placówką. Natomiast miesiąc później przestała istnieć filia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zawoi Mosorne, która wykorzystywała miejsca na parterze schroniska. Tym samym cały budynek przeznaczony został do wyłącznej dyspozycji gości schroniska. Dzięki temu ilość miejsc noclegowych zwiększyła się do 60, a trzy lata później o kolejne 15 łóżek. – Obecnie schronisko jest placówką całoroczną. Dysponuje 10 pokojami z ilością miejsc od 3 do 15 – zauważa Marek Kołacz, dyrektor SSM w Zawoi Wełczy.

Upływający czas sprawił jednak, że budynek nie tylko pod względem funkcjonalnym, ale przede wszystkim estetycznym zaczął mocno odstawać od dzisiejszych standardów. Wójt Gminy Marcin Pająk opracowując i realizując ubiegłoroczny budżet zabezpieczył w nim 420 tys. zł na gruntowną modernizację schroniska. W efekcie zakres prac prowadzonych od maja do października był bardzo szeroki. Obiekt przeszedł tzw. głęboką termomodernizację, co znaczy, że ocieplono w nim ściany i fundamenty, a także wymieniono stare okna i drzwi niespełniające wymagań technicznych. W ramach przedsięwzięcia wykonano drenaż, co sprawia, że z terenu wokół

schroniska szybko odprowadzana jest woda deszczowa, a tym samym sam budynek nie jest narażony na podmakanie i w efekcie nie dostaje się do niego wilgoć. Prace połączone z wybudowaniem zewnętrznej kanalizacji deszczowej ze studnią chłonną. Nowa elewacja niewątpliwie powoduje poprawę walorów estetycznych. Przyczyniła się do tego również przebudowa schodów zewnętrznych zaplecza piwnic i schodów pożarowych. Na wygląd całego kompleksu, jak i komfort korzystania z niego znacząco wpłynęło wyłożenie chodnika i placu kostką. – Budynek bardzo zyskał na urodzie, bezpieczeństwie, komforcie i funkcjonalności – zauważa Marek Kołacz.

Dzięki zrealizowanemu zadaniu nie tylko wzrosła wartość budynku, a tym samym powiększył się majątek Gminy Zawoja. Przede wszystkim jednak wyremontowany obiekt powinien być jeszcze częściej odwiedzany przez turystów, a tym samym osiągać większe dochody. A na wzroście ilości przyjmowanych gości skorzystają pośrednio zawojscy sklepikarze i restauratorzy, gdyż turyści wszak gdzieś muszą zrobić mniejsze lub większe zakupy, czy też coś zjeść. W ten sposób działania podejmowane przez samorząd będą w dłuższej perspektywie stymulowały rozwój innych gałęzi lokalnej gospodarki.

GMINA POZYSKAŁA ŚRODKI NA DALSZĄ ROZBUDOWĘ SIECI WODNO-KANALIZACYJNEJ

Inwestycje mające na celu rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej nie tylko wpływają na poprawę komfortu życia mieszkańców, ale również mają bardzo duże znaczenie dla środowiska naturalnego. Stąd samorząd przykłada do nich wiele uwagi.

Jeszcze dziesięć, dwadzieścia lat temu dzurawe szamba, czy wprost spuszczenie nieczystości do rowów melioracyjnych było czymś nader powszechnym. Na szczęście rosnąca z roku na rok świadomość ekologiczna mieszkańców i chęć życia w przyjaznym dla zdrowia środowisku zmieniła te nawyki. Przy domach zaczęły powstawać nowoczesne, szczelne szamba, które co równie ważne są regularnie opróżniane przez wyspecjalizowane firmy, a ponadto sporo osób decyduje się na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Jednak najbardziej komfortowe jest przyłączenie budynku do gminnej sieci kanalizacyjnej. Sama jej budowa generuje jednak bardzo wysokie koszty. Niemniej przedsięwzięcie było i jest nadal niezbędne. W ostatnich latach gmina przeznaczyła na ten cel bardzo duże środki, co pozwoliło poprowadzić kolektor do najbardziej zurbanizowanych części gminy, a tym samym zrealizować przedsięwzięcie w miejscach, gdzie położenie rur było ekonomicznie uzasadnione.

Budowa sieci kanalizacyjnej nie oznacza, że ten rodzaj inwestycji proekologicznych został zakończony. W 2022 roku samorząd gminy pozyskał z budżetu państwa kolejne środki na zadania związane z przedsięwzięciami wodno-kanalizacyjnymi. Zawoi przyznano łącznie na ten cel około 8,8 mln zł – po połowie na zadania związane z budową lub rozbudową infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej. – W ramach powyższych środków gmina planuje rozbudowę infrastruktury technicznej wodno-kanalizacyjnej – mówi Adam Skrzypek, kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej i Inwestycji w Urzędzie Gminy w Zawoi. W planach jest dokończenie modernizacji Stacji Uzdatniania Wody w Zawoi Centrum i Zawoi Czatoży oraz zakup pojazdów niezbędnych do obsługi tej infrastruktury. Zaplanowano zakup beczki na wodę pitną, beczki

na nieczystości ciekłe, dwóch traktorów, dwóch koparek, samochodu do czyszczenia infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz tzw. hakowca. Ponadto planowany jest zakup nowych wodomierzy umożliwiających zdalny odczyt ilości wody pobranej przez mieszkańców, co usprawni proces zbierania danych niezbędnych do dokonywania rozliczeń.

W ramach powyższych środków gmina planuje również rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej. Zlecono już opracowanie dokumentacji projektowej dla obszarów: Gołynia, Glińnica, Chopy Górne, Zemliki, oraz pojedynczych działek zlokalizowanych zarówno w Skawicy, jak i Zawoi. – Obecnie trwają prace projektowe oraz zostały ogłoszone przetargi na wspomniane zakupy. Realizacja budowy sieci wodno-kanalizacyjnej planowana jest w latach 2023-2024 – informuje Adam Skrzypek.

8,8 mln zł dotacji z budżetu państwa, to nie jedyne środki jakie w ostatnich miesiącach pozyskał samorząd Zawoi na działania, które poprawią komfort życia mieszkańców. Gmina otrzymała jeszcze 500 tys. zł z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych dla gmin górskich z przeznaczeniem na zadania wodno-kanalizacyjne. Dzięki tym pieniądzom Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Budownictwa „Zawoja” realizuje cztery projekty. To budowa studni głębinowej w Zawoi Widłach, wykonanie zbiorników wody pitnej w Zawoi Przysłop, zakup urządzenia do wykrywania wycieków na sieci oraz modernizacja SUW w Zawoi Czatoży. Przedsięwzięcia pozwolą nie tylko szybko wykrywać awarie, a tym samym racjonalnie korzystać z wody, ale również pozyskiwać ją z ujęć, które są mniej narażone na skażenie. Dzięki temu zmniejszy się ryzyko występowania przerw w dostawach wody, jak i nakładów jakie trzeba ponosić na jej oczyszczanie i uzdatnienie.

Tył obiektu przed (u góry) i po remoncie

Bok obiektu przed (u góry) i po remoncie

Tył budynku po remoncie

INWESTYCJA WE WSPÓLNE BEZPIECZEŃSTWO

Wiele jest prawdy w strażackim powiedzeniu „Bogu na chwałę, ludziom na pożytek”. To właśnie druhowie jednostek ochotniczych straży pożarnych jako pierwsi są na miejscu pożarów i wypadków drogowych, ratując dobytek i życie poszkodowanych. Władze Gminy Zawoja, doceniając ich trud i poświęcenie, nie szczędzą środków na ich doposażanie. W 2022 roku przeznaczono na ten cel ponad 430 tys. zł. To o przeszło 130 tys. więcej niż rok wcześniej kiedy już kwota na działalność jednostek strażackich była imponująca.

Najwięcej środków na wniosek wójta Marcina Pająka, radni przeznaczali na potrzeby **OSP Zawoja Dolna**, która w tym roku otrzymała łącznie 310 tys. zł. Zdecydowana większość tej kwoty, bo aż 305 tys. zł została wykorzystana na zakup nowego samochodu. Na tę pulę składa się 265 tys. zł pochodzących ze środków własnych gminy oraz 40 tys. zł pozyskane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Ponadto jednostce przyznano jeszcze 5 tys. zł na zakup oleju opałowego.

W minionym roku samochód pozyskała również **OSP Skawica Centrum**, która z budżetu gminy otrzymała na ten cel 60 tys. zł, a łączna wysokość dotacji jakie samorząd gminy przyznał w 2022 roku jednostce wyniosła 72 tys. zł. Druhowie ze Skawicy otrzymali bowiem jeszcze w marcu 2010 zł na ubezpieczenie posiadanych samochodów, a we wrześniu 10 tys. zł na zakup bramy garażowej.

Ponad 21,5 tys. zł (21 514 zł) trafiło do **OSP Zawoja Centrum**. W styczniu i lutym przekazano jednostce po 5 757 zł na ubezpieczenie samochodów strażackich. Natomiast w maju 10 tys. zł, z których połowę strażacy wydali na zakup specjalistycznej odzieży ochronnej, a drugie 5 tys. zł na ubezpieczenie samochodu strażackiego.

Niewiele mniej, bo równe 21 tys. zasililo budżet **OSP Zawoja Górna**. Na tę kwotę złożyły się dwie dotacje. Pierwszą, uchwalono w lutym, w wysokości 18 tys. zł na zakup opon i łańcuchów do samochodu strażackiego. Drugą zatwierdzono we wrześniu z przeznaczeniem na zakup oleju opałowego do ogrzewania remizy.

We wrześniu dotacje otrzymały jeszcze trzy inne jednostki. **OSP Skawica Sucha Góra** 6 tys. zł na zakup sprzętu przeciwpożarowego, **OSP Zawoja Welcza** 4 tys. zł na ten sam cel oraz **OSP Zawoja Przysłop** 3 tys. zł na zakup ubrania specjalistycznego.

OSP Zawoja Dolna z nowym samochodem

STARY PRZEKAZALI NA UKRAINĘ

Wielka radość zapanowała 7 września w jednostce Ochotniczej Straży Pożarnej w Zawoi Dolnej. Z wielką pompą powitano w niej nowy wóz samochód ratowniczo-gaśniczy, którego zakup nie byłby możliwy bez wsparcia ze strony samorządu z wójtem gminy Marcinem Pająkiem na czele.

Pozyskany przez OSP Zawoja Dolna średni samochód ratowniczo-gaśniczy to renault d10. Nowy nabytek ma napęd na cztery koła i posiada zabudowę aluminiową 3+3+1. Posiada zbiornik na wodę o pojemności 3000 litrów oraz zbiornik na pianę o pojemności 300 litrów. Na wyposażeniu ma dwuzakresową autopompę o wydajności 2800 litrów na minutę dla ciśnienia 8 bar i 400 litrów na minutę przy wydajności 40 bar, system zraszaczy pod podwoziem, działko dachowe, masz oświetleniowy o wysokości 5,4 m i wyciągarkę elektryczną.

Zakupiony przez OSP Zawoja Dolna samochód kosztował 900 tys. zł. Środki na ten cel pochodziły z różnych źródeł. 265 tys. zł przekazano z budżetu Gminy Zawoja. Dalsze 310 tys. zł to dotacja z Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, 130 tys. zł z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a 40 tys. z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. – *Zakup samochodu strażackiego, a w szczególności nowego jest dużym wydatkiem i nie ma co do tego żadnych wątpliwości. Jednak należy go traktować jako inwestycję w nasze bezpieczeństwo. Bo nawet największa determinacja i ofiarność strażaków na niewiele się zda jeżeli nie będą mieli sprzętu potrzebnego do ratowania naszego życia, zdrowia i dobytku* – mówi Marcin Pająk, wójt Zawoi.

Zakupiony przez druhow z Zawoi Dolnej renault miał jedynie podstawowe wyposażenie. Pozostały sprzęt został do niego przełożony z posiadanego przez jednostkę 40-letniego

iveco magirusa. Po opróżnieniu ze sprzętu, zawojanie początkowo planowali sprzedać niepotrzebny im już pojazd. Po kilku tygodniach zdecydowali, że wciąż sprawny samochód przekazają za darmo na Ukrainę. – *Po kilkunastu latach wiernej i niezawodnej służby w naszej jednostce w dniu dzisiejszym pożegnaliśmy nasz już były samochód ratowniczo-gaśniczy Iveco Magirus-Deutz* – poinformowali 5 października strażacy z Zawoi Dolnej. – *Jak wszyscy doskonale wiemy za naszą wschodnią granicą już od kilku miesięcy toczy się wojna. Wojna, w której ludność Ukrainy broni nie tylko swoich granic, ale stoi również na straży naszego bezpieczeństwa i bezpieczeństwa całej Europy, dlatego jasnym dla nas było, że trzeba ich w tej walce wspomóc. Życzymy, aby ten samochód mimo wszystko był tam jak najmniej potrzebny* – opisują motywy jakimi się kierowali.

Fotografie: sucha24.pl

OSP Skawica Centrum z trzecim samochodem!

Foto: sucha24.pl

Rok 2022 był kolejnym, w którym jednostki strażackie w gminie Zawoja wzbogaciły się o nowe pojazdy. 1 października, czyli krótko po tym jak druhowie z OSP Zawoja Dolna hucznie powitali renaulta, strażacy z OSP Skawica Centrum z równie wielką radością wprowadzili do garażu zakupionego forda rangera.

Pozyskany przez OSP Skawica Centrum ford ranger to samochód lekki, który jest pojazdem specjalnym, ratowniczo-rozpoznawczym. Jego bardzo dużą zaletą, szczególnie w terenie górskim jest napęd na cztery koła. Dzięki jego zakupowi jednostka będzie mogła jeszcze lepiej i sprawniej prowadzić działania ratunkowe oraz poszukiwania zaginionych osób. Jego gabaryty, zwrotność oraz

wspomniany już napęd pozwolą bowiem na sprawne dotarcie w trudnodostępne tereny leśne, gdzie dojazd dużymi samochodami jest po prostu niemożliwy. Na zakup forda wydano 194 tys. zł, z których 60 tys. zł przekazała Gmina Zawoja, 56 tys. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a pozostałą część kosztów jednostka pokryła z własnych środków.

Obecnie OSP Skawica Centrum dysponuje już trzema samochodami. Ford ranger zasilili flotę, na którą składały się średni samochód ratowniczo-gaśniczy (GBA) marki mercedes oraz ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy (GCBA) marki man.

DRUHOWIE Z ZAWOI CENTRUM Z NOWYM SPRZĘTEM

Dzięki Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Zawoi Centrum otrzymała dofinansowanie na zakup wyposażenia osobistego ochronnego strażaków.

Na potrzeby druhow zakupiono hełmy oraz rękawice, wydając na ten cel 9973 zł. W tym przypadku nie pieniądze są najważniejsze. – *Dla nas ważne jest udzielenie Państwu profesjonalnej pomocy, ale żebyśmy mogli zadbać o was, musimy zadbać również o nasze bezpieczeństwo* – podkreślają zawojscy strażacy, którzy ruszając do akcji będą czuli się pewnie, komfortowo, a przy to będą mogli w pełni skupić na niesieniu pomocy jej potrzebującym.

ROK 2023 – ROKIEM WIELKICH INWESTYCJI

Bardzo dobrze przygotowane merytorycznie wnioski pozwoliły Gminie Zawoja pozyskać duże środki z Polskiego Ładu. Część z nich już zagospodarowano na modernizację dróg. W tym roku zaplanowano dalsze inwestycje w tym zakresie na kwotę 5 mln zł! Natomiast kolejne 5 mln zł samorząd przeznaczy na remonty budynków użyteczności publicznej!

W 2023 roku szereg inwestycji zaplanowano w remizach strażackich, co pozwoli poprawić ich estetykę i funkcjonalność, ale również zmniejszyć bieżące koszty utrzymania budynków. W strażnicy OSP Skawica Centrum przewidziana jest wymiana pokrycia dachu i ocieplenia stropu nad piętrem, a także remont kotłowni połączony z wymianą źródła ciepła. W remizie OSP Skawica Sucha Góra remontowi poddana zostanie kotłownia, ale prace przewidują też wymianę źródła ciepła, malowanie ścian zaplecza oraz zakup wyposażenia. Remonty nie ominą remiz w Zawoi. W OSP Zawoja Górna zaplanowano wykonanie daszku nad wejściem do budynku, schodków do kotłowni, oświetlenia garażu i otoczenia budynku, dojazdu do garażu z kostki brukowej, czy też zamontowanie kamery. W OSP Zawoja Przysłop nastąpi wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz remont łazienek. Natomiast w OSP Zawoja Dolna wy-

konany będzie drenaż wokół budynku, a w samej remizie ocieplenie stropu i wymiana pokrycia dachu. W budynku OSP Zawoja Welcza również wymienione zostanie pokrycie dachu, a remont przejdą łazienki na piętrze, klatka schodowa oraz wymienione zostaną drzwi. W OSP Zawoja Centrum wymienione będą drzwi wejściowe, a remont przejdą pomieszczenia przy kotłowni i pod kuchnią.

Prace modernizacyjne prowadzone będą również w obiektach sportowych. Hala w Zawoi Centrum zyska nowe oświetlenie, a przy tym zostanie odmalowana. Natomiast w budynku zaplecza sportowego zaplanowano wymianę stolarki okiennej, malowanie dachu, remont schodów i kotłowni oraz położenie kostki.

Podniesiony zostanie także komfort uczniów. W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Zawoi Mosorne wyremontowane będzie wnętrze budynku, a przy tym nastąpi wymia-

na źródła ciepła. W Zespole Szkół w Zawoi Centrum wymieniona zostanie instalacja wodna oraz drzwi, a remont przejdą sanitariaty i szatnia. Największy zakres robót przewidziano jednak w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Skawicy. Remontowi poddane będą sala gimnastyczna, gabinet nauczycieli wychowania fizycznego, toaleta dla osób niepełnosprawnych, szatnie, przedsionki i toalety, przewiązka, łazienki na parterze, drzwi i podłogi w pozostałych pomieszczeniach. Sale lekcyjne i inne pomieszczenia zostaną na nowo pomalowane, zyskując przy tym nowe parapety, a w 29 oknach zamontowane zostaną rolety, co w słoneczne dni pozwoli ograniczyć nagrzewanie się pomieszczeń. Zmodernizowany zostanie również szkolny plac zabaw.

Prace budowlane prowadzone będą także w budynku Urzędu Gminy, gdzie zamontowana zostanie wentylacja. Docieplenia wymaga strop na nowej części. Konieczne jest także poprawienie oświetlenia dróg ewakuacyjnych, wykonanie pomieszczeń archiwum oraz nowych toalet. W Ośrodku Zdrowia w Skawicy powstanie instalacja gazowa, a remontowi poddana będzie kotłownia.

Zmodernizowano kilkadziesiąt dróg gminnych

Prowadzące na bieżąco przez samorząd Zawoi naprawy, remonty i modernizacje dróg gminnych pozwalają na utrzymanie ich w dobrym stanie technicznym. W minionym roku przeznaczono na ten cel prawie 1,2 mln zł. W międzyczasie pozyskano blisko trzy razy większe środki na kolejne przedsięwzięcia, które będą wykorzystane w roku bieżącym.

Bieżące utrzymanie infrastruktury drogowej, a tym bardziej jej modernizacja i remon-

ty wymagają ogromnych nakładów finansowych. – *Racjonalne gospodarowanie budżetem pozwala nam co roku przeznaczać naprawdę duże, jak na możliwości jakimi dysponujemy, środki na remonty dróg. Nie byłoby to możliwe bez skutecznego pozyskiwania dotacji. Trzeba pamiętać, że przy posykiwaniu dotacji niezbędne jest posiadanie wkładu własnego* – mówi Wójt Zawoi Marcin Pająk. Jak wylicza w 2022 roku na remonty i modernizacje dróg na te-

renie gminy Zawoja wydano łącznie około 4 mln zł, pozyskane z różnych źródeł.

Dzięki sięgnięciu po dotację celową w wysokości 3 mln zł z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych modernizacji poddano łącznie 38 dróg. W ramach prac dodatkowych i uzupełniających, z budżetu gminy dofinansowano roboty o wartości 418,6 tys. zł, co stanowi około 14 proc. przedsięwzięcia.

SKAWICA		
Droga Skawica Zawodzie, nawierzchnia asfaltowa o długości 75 mb	28 523,70 zł	
Droga Skawica Sołtystwo Brzeg, nawierzchnia asfaltowa o długości 80 mb	42 120,12 zł	
Droga Skawcia U Czarnego 120mb, nawierzchnia asfaltowa 120 mb	77 467,86 zł	
Droga Skawica Szkoła, nawierzchnia asfaltowa o długości 168 mb	80 532,28 zł	
Droga U Koczura 50mb, nawierzchnia asfaltowa o długości 50 mb	16 555,80 zł	
Droga U Wiehcia w Skawicy, nawierzchnia asfaltowa o długości 100 mb	34 513,80 zł	
Droga Skawica U Żurka, nawierzchnia asfaltowa o długości 185 mb	93 200,96 zł	
Droga U Wojtyczki, nawierzchnia asfaltowa o długości 26 mb	10 418,68 zł	

SKAWICA SUCHA GÓRA		
Droga Sucha Góra Sitarka, nawierzchnia asfaltowa o długości 100 mb	35 608,50 zł	
Droga Sucha Góra Pod Remizą nawierzchnia asfaltowa o długości 500 mb	125 460,00 zł	
Droga wew. Do Chorążych, nawierzchnia asfaltowa o długości 135 mb	92 268,43 zł	

ZAWOJA DOLNA		
Droga wewnętrzna Chowaniacy, nawierzchnia asfaltowa 100 mb	39 316,95 zł	
Droga gminna Chowaniacy, nawierzchnia asfaltowa 50 mb	22 951,80 zł	
Droga Sitkówka nawierzchnia asfaltowa o długości 210 mb	97 262,47 zł	
Droga Gawły nawierzchnia asfaltowa z odwodnieniem o długości 60 mb	37 148,03 zł	
Droga Pająki, nawierzchnia tłuczniowa o długości 200 mb	53 628,00 zł	

ZAWOJA CENTRUM		
Droga Piergiesowe Polanki, nawierzchnia asfaltowa o długości 420 mb	159 732,72 zł	
Droga gminna Centrum Przysłop nawierzchnia asfaltowa o długości 230 mb	123 629,76 zł	
Droga Brzeg II, nawierzchnia tłuczniowa o długości 70 mb	36 533,46 zł	
Droga wewnętrzna Ośrodka Zdrowia i GOPS'u wraz z remontem miejsc post.	63 197,40 zł	
Droga Burdele, nawierzchnia asfaltowa 225 mb	85 418,89 zł	
Droga Koziny, nawierzchnia asfaltowa o długości 150 mb	60 432,36 zł	
Droga Giertugi Górne, nawierzchnia asfaltowa o długości 100 mb	45 829,80 zł	
Droga Podpolice Czarnotowa, odwodnienie, nawierzchnia o długości 90 mb	83 085,32 zł	

ZAWOJA PRZYSŁÓP		
Droga Przysłop Pod Grapą, Nawierzchnia asfaltowa o długości 306 mb	116 395,52 zł	
Droga Zabór, Nawierzchnia asfaltowa o długości 120 mb	63 170,92 zł	
Droga Zalas Przysłop nawierzchnia asfaltowa o długości 235 mb	233 542,01 zł	
Droga Przysłop Lachy – oznakowanie	23 677,50 zł	

ZAWOJA WELCZA		
Droga Welcza Za Polaną, nawierzchnia asfaltowa o długości 360 mb	87 253,00 zł	
Droga Jaworskie Mętle, nawierzchnia asfaltowa o długości 235 mb	86 153,14 zł	
Droga Kolędówka, nawierzchnia asfaltowa o długości 118 mb	51 201,06 zł	

ZAWOJA MOSORNE		
Droga Barankowa, nawierzchnia asfaltowa o długości 200 mb	70 916,88 zł	
Droga Bębny Górne Welczoń , nawierzchnia asfaltowa o długości 235 mb	86 814,63 zł	
Droga Obłażne 225mb, nawierzchnia asfaltowa 225 mb	89 582,44 zł	
Droga Bębny Dolne, nawierzchnia asfaltowa 190 mb	65 986,18 zł	
Oświetlenie uliczne Zawoja Morgi – Korona Ziemi – 3 latarnie drogowe	22 269,69 zł	

Droga na os. Smyraki

Droga U Filipa

ZAWOJA GÓRNA		
Droga Zawoja Czatoża, nawierzchnia asfaltowa 350 mb	179 439,29 zł	
Droga Wilczna, nawierzchnia asfaltowa miejsca odpoczynku ławki 120 mb	150 684,32 zł	
Droga Wilczna wew. szkoła, nawierzchnia asfaltowa 120 mb	112 313,02 zł	
Droga U Filipa nawierzchnia asfaltowa o długości 105 mb	46 767,98 zł	

Gmina Zawoja z powodzeniem wystąpiła również o środki z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Pozyskała z niego ponad 52,5 tys. zł dotacji na remont blisko półkilometrowego odcinka drogi gminnej Zające. Całkowita war-

tość przedsięwzięcia wyniosła 132,7 tys. zł. Natomiast Gmina Zawoja wspólnie z Gminą Maków Podhalański przeprowadziła przebudowę drogi U Sarleja Sucha Góra – Juszczyń. Prace obejmowały wykonanie odwodnienia

Sołectwo	Nazwa drogi	Środki sołeckie
Skawica	Droga Skawica Szkoła – mijanka tłuczniowa	6 295,80 zł
Skawica	Droga wewnętrzna „Do Chorążych” nawierzchnia asfaltowa	92 268,43 zł
Sucha Góra	Droga wewnętrzna „Na Urbanke” nawierzchnia tłuczniowa	5 445,43 zł
Zawoja Dolna	Droga Chopy Górne nawierzchnia asfaltowa	36 295,80 zł
Zawoja Przysłop	Droga Przysłop Pod Grapą nawierzchnia asfaltowa	20 000,00 zł
	Droga Przysłop Zabór nawierzchnia asfaltowa	5 647,90 zł
Zawoja Centrum	Droga Zawoja Koziny nawierzchnia asfaltowa	30 000,00 zł
	Droga Piergiesowe nawierzchnia asfaltowa	10 000,00 zł
	Droga Zawoja Zające nawierzchnia asfaltowa	11 295,80 zł
Zawoja Welcza	Droga Kolędówka nawierzchnia asfaltowa	19 338,51 zł
	Droga wewnętrzna Welcza Średnie	19 338,51 zł
Zawoja Mosone	Droga Bębny Górne Welczoń nawierzchnia asfaltowa	51 295,80 zł
Zawoja Górna	Droga wewnętrzna Do Sitarza- regulacja prawno-geodezyjna	51 295,80 zł

oraz położenie nowej nawierzchni. Cała inwestycja kosztowała blisko 37,2 tys. zł, z których 25 tys. zł przekazała Gmina Maków Podhalański.

Wzorem lat ubiegłych mieszkańcy poszczególnych sołectw w trakcie zebrań sołeckich zdecydowali o przeznaczeniu sporej części Funduszy Sołeckich na remonty dróg. w większości połączone zostały z zadaniami Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych jako wkład własny gminy.

Droga w Zawoi Wilcznej

W ZAWOI POWSTAŁA NIE LADA GRATKA DLA MIŁOŚNIKÓW TURYSTYKI ROWEROWEJ

W rejonie Zawoi Morgi powstała nowa trasa rowerowa typu *singletrack* o charakterze rodzinnym typu *flow*. Ma ona poszerzyć ofertę istniejących tras rowerowych w kompleksie *Babia Góra Trails* o bardzo łatwą, zieloną trasę rodzinną, przeznaczoną dla wszystkich rowerzystów górskich.

Jak podkreśla Wójt Gminy Zawoja Marcin Pająk tego typu trasa (rodzinna – zielona) pozwala na wprowadzanie w świat kolarstwa górskiego osoby całkowicie początkujące, wcześniej niemające styczności lub możliwości jazdy rowerem górskim w terenie górystym. Są to jednakierunkowe kręte i pofalowane ścieżki dające dużą przyjemność jazdy kolarzom górskim, a jednocześnie pozwalające na bezpieczną jazdę rowerzystom na każdym poziomie zaawansowania. W zamyśle wóldarza Gminy budowa kolejnych odcinków tras rowerowych przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności Gminy Zawoja dla znacznie szerszego grona rowerzystów, a także wpłynie na aktywne korzystanie z tej formy spędzania wolnego czasu przez mieszkańców gminy.

Co istotne budowa ścieżek tego typu jest mało inwazyjna w terenie, ma praktycznie niedostrzegalny wpływ na ekosystem – dobrze zbudowane nie powodują erozji terenu, nie wymagają także częstej pielęgnacji, czy użycia ciężkiego sprzętu przy budowie.

Jazda rowerem po przygotowywanej trasie zostanie wzbogacona o walory edukacyjno-poznawcze – wzdłuż trasy zostaną umieszczone tablice zawierające ciekawostki dotyczące zagadnień kulturalnych i przyrodniczych z terenu gminy Zawoja. Tym samym postój na trasie może okazać się przerwą na wzbogacenie swojej wiedzy.

W zamyśle inicjatorów powstania ścieżki i jej wykonawców będzie ona nosiła nazwę *Czubajka kania*, nawiązując swą nazwą do popularnie występującego na naszym terenie gatunku grzyba z rodziny pieczarkowatych.

Cały projekt nosi nazwę *„Rowerem po graniczu”* i jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020 oraz z budżetu Państwa.

Nowy sezon rowerowy w Zawoi szykuje się zatem niezwykle ciekawie!

Babia Góra nie dzieli, lecz łączy

W 2022 roku Gmina Zawoja realizowała kolejne mikroprojekty w partnerstwie ze słowacką gminą Oravska Polhora. Były one współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG V-A Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2014-2020 oraz ze środków własnych i budżetu państwa. Jednym z nich był „Pierścień Babiej Góry”.

Przedsięwzięcie miało na celu zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju turystyczne wykorzystanie wartości przyrodniczych i kulturowych regionu pogranicza wokół Królowej Beskidów oraz zwrócenie uwagi na te obszary i lepsze ich wykorzystanie turystyczne.

Efekty i rezultaty tego polsko-słowackiego projektu mają służyć promocji i rozwojowi

turystycznemu obszarów u stóp Babiej Góry oraz szerzeniu wiedzy o ich dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym. A warto podkreślenia i przypomnienia jest, że pogranicze polsko-słowackie w regionie Babiej Góry jest terenem o niezwykłych wartościach. Znajdują się na nim obszary objęte najwyższą formą ochrony w postaci parku narodowego, który

jest także rezerwatem biosfery czy obszary europejskiej sieci Natura 2000. Funkcjonują tu cztery skanseny prezentujące kulturę górali babiogórskich, orawskich, żywieckich, a także kliszczaków. Znajdują się tu liczne zabytki architektoniczne, jak choćby Zamek i karczma w Suchej Beskidzkiej czy kościoły w Lachowicach, Orawce i Zawoi.

I właśnie wszystkie te elementy znalazły się w projekcie realizowanym przez Gminę Zawoja. Zobaczyć je można podążając drogami układającymi się w pierścień wokół Babiej Góry. W bliższym ich poznaniu pomocą posłuży gra planszowa wydana przez Gminę Zawoja w ramach realizacji tego projektu, a zatytułowana, podobnie jak projekt – „Pierścień Babiej Góry”.

Premiera gry miała miejsce w Dzień Dziecka, czyli 1 czerwca. Wówczas sympatycy gier planszowych mieli okazję zapoznać się z grą i zmierzyć się w potyczkach podczas zorganizowanego dla najmłodszych turnieju. Przy stolikach z planszami, pionkami i kartami zasiadli zarówno polscy, jak i słowaccy uczniowie. Gra barwnymi ilustracjami i dopracowaną szatą graficzną na pewno zjedna sobie rzesze sympatyków tak wśród odwiedzających, jak i wśród mieszkańców

KRAJOBRAZY BABIOGÓRSKIEGO PIERŚCIENIA ZATRZYMANE W KADRZE

Realizowany w 2022 roku przez Gminę Zawoja w partnerstwie z gminą Oravska Polhora projekt „Pierścień Babiej Góry” był przedsięwzięciem wielowymiarowym, odbywającym się na kilku płaszczyznach. Jednym z zadań jego ramach było zorganizowanie wystawy barwnych fotografii prezentujących wybrane miejsca wchodzące w skład wspomnianego w tytule projektu pierścienia.

Autorzy zatrzymali w kadrach babiogórskie krajobrazy – tak polskie, jak i słowackie. Uwiecznili na nich wybrane obiekty architektoniczne, dla których tłem w zdecydowanej liczbie przypadków jest niezwykła przyroda babiogórskiego pogranicza. Właśnie to harmonijne powiązanie obiektów kultury materialnej z dziedzictwem naturalnym stanowi jeden z najistotniejszych walorów tego regionu. Babia Góra stanowiąc nie tylko dominantę krajobrazową, ale także symbol tożsamości społeczeństwa polskiego i słowackiego przyciąga, niczym magnes, rzesze odwiedzających.

Mikroprojekt „PIERŚCIEŃ BABIEJ GÓRY” jest finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG

V-A Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2014-2020 oraz ze środków własnych i budżetu państwa.

Poznajemy nasze kultury

Realizowany w 2022 roku projekt „Poznajemy nasze kultury” to kolejny owoc wieloletniej współpracy Gminy Zawoja ze słowacką Gminą Oravska Polhora. Dzięki niej nasza gmina w pełni korzysta z dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Program Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska – Słowacja 2014-2020.

Koła Gospodyń Wiejskich i Ochotnicze Straże Pożarne to wciąż jedno z najprężniej działających organizacji pozarządowych i stowarzyszeń na terenie naszej gminy, jak Orawskiej Polhory. O ile jednak przed lat następowała w nich naturalna wymiana pokoleniowa, tak obecnie młodsze pokolenia wykazują coraz mniejsze zainteresowanie lokalną działalnością. Stąd istnieje ryzyko „wymarcia” tych orga-

nizacji. Konieczne zatem jest propagowanie i zwiększanie wiedzy na temat dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obu miejscowości partnerskich, a poprzez nie podsycać ciekawości i pobudzenie zainteresowania życiem społecznym. Temu służyła też realizacja projektu „Poznajemy nasze kultury”.

W ramach realizacji projektu zorganizowane zostały wspólne warsztaty muzyczne

w Skawicy i Orawskiej Polhory, w których brali udział członkowie Stowarzyszenia „Nasza Skawica”, a także dzieci i młodzież z Zespołu regionalnego „Zbójnik”. Podczas zajęć nastąpiła wymiana doświadczeń, a uczestnicy spotkań uczyli się polskich i słowackich przyspiewek oraz tańców. Odbyła się również wizyta studyjna w Gminie Oravska Polhora. Podczas niej mieszkańcy gminy Zawoja poznawali przyrodnicze walory słowackiego partnera, ale także odkrywali jego bogatą kulturę. W Orawskiej Polhory odbyły się bowiem również warsztaty muzyczne, które stały się kolejną okazją do wspólnej nauki gry i śpiewu. Zwieńczeniem projektu była konferencja „Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze Gminy Zawoja i Orawskiej Polhory” wraz z imprezą integracyjną „Na pograniczu”. W programie przewidziano występy zespołów: „Zbójnik”, „Nasza Skawica”, „Juzyna” i zespołu z Orawskiej Polhory. Wieczorem koncert dał znakomity PotOCK, a po nim do tańca zaprosił zebranych zespół Dozarcy. Zorganizowany na terenie Kółka Rolniczego w Skawicy piknik był zarazem okazją do degustacji potraw regionalnych, a na najmłodszych czekało wiele niespodzianek i atrakcji.

Medialne zarzuty są wyssane z palca

Jesienią 2022 roku kilka ogólnopolskich portali internetowych opublikowało jak na zawołanie artykuły opatrzone sensacyjnymi tytułami, opisując ciąg zdarzeń, który miał miejsce... rok wcześniej! Co więcej standardowe działania jakie podejmowane są często przez inne samorządy w przypadku Zawoi określano jako podejrzane. A wszystko wyłącznie dlatego, że mają związek ze znanym w całym kraju ks. Piotrem Natankiem.

Jeden z portali już w tytule zaznaczył, że ks. Piotr Natanek przekazał Urzędowi Gminy w Zawoi „tajemnicze darowizny”, a w tekście podał, że samorząd je przyjął. Ton wyводу był przy tym jednoznaczny i choć nie zostało to napisane wprost, to jasno sugerowano niezgodne z prawem i nieetyczne zachowanie gminnych urzędników. Zarzucono im przy tym bierność w stosunku do budzących emocje inwestycji realizowanych przez duchownego.

Medialny „atak” na władze gminy dziwi tym bardziej, że do przekazania darowizny na rzecz naszej gminy przez ks. Piotra Natankę doszło już w 2021 roku. Nie była ona ani przyniesiona w reklamówce, aktówce, a tym bardziej w kopercie wręczonej komuś pod stołem. W pełni jawnie kwota 98,4 tys. zł została wpłacona na konto gminy, co zresztą dostrzegły lokalne media, które jak się okazuje nierzadko znacznie szybciej i rzetelnie donoszą o wydarzeniach niż ogólnopolskie serwisy. Nikt bowiem wówczas faktu wpłaty pieniędzy nie

ukrywał. Pozostaje bez odpowiedzi dlaczego wzbudziło to takie zainteresowanie dopiero rok później, gdy news był niczym odgrzewany kotlet. Działanie jakie podjął ks. Natanek nie jest niczym nadzwyczajnym w sytuacji gdy do Gminy zwraca się inwestor, który chce aby ta punktowo zmieniła plan zagospodarowania przestrzennego, umożliwiając w ten sposób realizację przedsięwzięcia tworzącego nowe miejsca pracy. Takie przedsięwzięcie jest bowiem kosztowne, gdyż wiąże się z koniecznością między innymi zatrudnienia projektanta. Wpłacana na konto gminy darowizna stanowi rekompensatę wydatków jakie musi ponieść samorząd. Gmina Zawoja w ramach prowadzonych prac nad zmianą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zleciła opracowanie dokumentacji geologiczno-inżynierskiej. I dopiero między innymi w oparciu o tę ekspertyzę będą podejmowane dalsze decyzje w tej sprawie. Co więcej samorząd wsłuchując się w wolę inwestora zlecił opracowanie dokumentacji niezbędnej do

punktowej zmiany planu, ale bez dawania jakichkolwiek podstaw do wskazania czy i kiedy oraz w jakim zakresie dokonana będzie przedmiotowa zmiana. Całe ryzyko związane z przedsięwzięciem spoczywa na inwestorze, który wnosi o dokonanie korekty w planie.

Trzeba też jednoznacznie podkreślić, że ewentualna częściowa zmiana planu zagospodarowania przestrzennego dotyczy terenu znajdującego się około 300 metrów od zabudowanych nieruchomości, których sposób wykorzystania stanowi przedmiot sporu między duchownym i właścicielami sąsiednich gruntów. Sprawę wzniesienia ogrodzenia, ścieżek, figury o charakterze religijnym, masztu na flagi, krzyża analizuje Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, który jest organem uprawnionym do rozstrzygnięcia w tego rodzaju sprawach. Jednocześnie podjęcie przez niego interwencji zamyka Gminie możliwości działań w ramach posiadanych kompetencji. Stąd zarzucanie gminie niedostrzeganie problemu i ignorowanie skarg jest po prostu nieuzasadnione. Pozostaje wierzyć, że wynika z niezajomości procedur i zakresu kompetencji poszczególnych organów, a nie wyłącznie z próby wywarcia nacisku do podjęcia kroków wykraczających poza zakres kompetencji, a tym samym niezgodnych z prawem.

SPOTKANIE Z BIBLIOTEKARZAMI

Ponad rok temu uroczyste zostało otwarcie nowego budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Zawoi. Nowa siedziba dała możliwości do organizowania wielu zajęć i inicjatyw dla czytelników. Jest też atrakcją dla samych bibliotekarzy, którzy odwiedzili zawojską księżnicę, aby porozmawiać o swojej pracy i obejrzeć budynek.

W piątek, 3 czerwca, w zawojskiej GBP gościli członkowie Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Pogoda dopisywała, dlatego proponowano poczęstunek na tarasie. Podobna, pełna serdeczności atmosfera towarzyszyła podczas odwiedzin bibliotekarzy z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej „Rajska”. Merytoryczne rozmowy dały inspirację do nowych działań.

Ostatnimi osobami, które odwiedziły w 2022 roku zawojską bibliotekę były bibliotekarki z powiatu wadowickiego. Wizyta odbyła się 6 października. Towarzyszyło jej spotkanie autorskie z Ireną Małysą, mieszkanką Makowa Podhalańskiego (autorką książek o Baśce Zajdzie: „W cieniu Babiej Góry” oraz „Więcej niż jedno życie”), zaproszoną przez naszych gości.

GRZAĆ BEZPIECZNIE I ZGODNIE Z PRAWEM

Oszczędność może okazać się pozorna

Wraz z nastaniem chłódów rozpoczął się sezon grzewczy. W tym okresie w mieszkaniach i domach jednorodzinnych wzrasta ryzyko powstania pożarów i pojawienia się śmiertelnie niebezpiecznego tlenku węgla, zwanego powszechnie czadem. Przypominamy o konieczności zachowania ostrożności, ale także stosowania się do przepisów, w tym zlecenia przeprowadzania okresowej kontroli źródeł ogrzewania osobom posiadającym kwalifikacje kominarskie.

Tlenek węgla jest bardzo niebezpiecznym, ale i „podstępny” gazem. Z uwagi na fakt, że jest lżejszy od powietrza gromadzi się głównie pod sufitem. Nie jest on wyczuwalny przez ludzkie zmysły, gdyż jest bezbarwny, bezwonny i pozbawiony smaku, a posiada za to silne własności toksyczne. Czad blokuje dostęp tlenu do organizmu, poprzez zajmowanie jego miejsca w hemoglobinie, prowadząc w ten sposób do śmierci. Do powstawania tlenku węgla dochodzi podczas procesu niecałkowitego spalania materiałów palnych. Dlatego głównym źródłem zatruć w budynkach mieszkalnych jest niesprawność przewodów kominowych, wentylacyjnych i dymowych. Ich wadliwe działanie może wynikać z nieszczelności, braku konserwacji, w tym czyszczenia, wad konstrukcyjnych, niedostosowania istniejącego systemu wentylacji do standardów szczelności stosowanych okien i drzwi, w związku z wymianą starych okien i drzwi na nowe.

W trosce o bezpieczeństwo przypominamy, że przed rozpoczęciem sezonu grzewczego

go należy wykonać obowiązkowe okresowe przeglądy i czyszczenie przewodów kominowych oraz sprawdzić instalację wentylacyjną. Zgodnie z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów w obiektach, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego, usuwa się zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych minimum cztery razy w roku gdy budynek ogrzewany jest paliwem stałym (np. węglem, drewnem), a raz na pół roku jeśli dom jest opalany paliwem ciekłym lub gazowym. W przypadku palenisk zakładów zbiorowego żywienia i usług gastronomicznych należy czyścić przewody kominowe raz w miesiącu. Ponadto co najmniej raz w roku należy usunąć zanieczyszczenia z przewodów wentylacyjnych. Przypominamy, że okresowe kontrole źródeł ogrzewania należy zlecać osobom posiadającym kwalifikacje kominarskie. Nieprzeprowadzenie kontroli przez upraw-

nioną osobą może skutkować tym, że w przypadku pożaru lub innego zdarzenia losowego firma ubezpieczeniowa odmówi wypłaty odszkodowania.

Reasumując, aby zminimalizować ryzyko zatrucia się tlenkiem węgla i wystąpienia pożaru należy systematycznie czyścić i sprawdzać szczelność przewodów kominowych. Pod żadnym pozorem nie wolno używać niesprawnych technicznie urządzeń. Nie wolno zasłaniać lub zakrywać urządzeń grzewczych, a także kratek wentylacyjnych, które doprowadzają do pomieszczeń świeże powietrze. Decydując się na wymianę okien na nowe sprawdźmy poprawność działania wentylacji. Nowe okna są najczęściej o wiele bardziej szczelne w stosunku do wcześniej stosowanych w budynku i mogą pogarszać wentylację. Nie bagatelizujmy objawów takich jak: bóle i zawroty głowy, duszność, senność, osłabienie, przyspieszona czynność serca. Mogą one być sygnałem, że ulegamy zatruciu tlenkiem węgla. W takiej sytuacji natychmiast należy przewietrzyć pomieszczenie, w którym się znajdujemy i zasięgnąć porady lekarskiej. Aby zapewnić sobie pełne bezpieczeństwo należy wyposażyć mieszkanie w atestowaną czujkę tlenku węgla, która w razie zagrożenia wydaje bardzo głośny sygnał ostrzegawczy.

OSZCZĘDZAJĄC ENERGIĘ CHRONIMY ŚRODOWISKO I OBNIŻAMY RACHUNKI

W obliczu gwałtownie rosnących cen energii elektrycznej oraz opału warto przeanalizować nasze przyzwyczajenia i dokonać nierzadko niewielkich zmian w codziennym życiu. Nie uchronią nas one w pełni przed wzrostem cen prądu, węgla, gazu czy oleju opałowego, ale niemniej pozwolą złagodzić skutki podwyżek, a jednocześnie zatroszczyć się o środowisko naturalne.

W dobie wysokich cen węgla, pelletu, drewna, gazu i nierzadko trudności z dostępnością tych surowców energetycznych koniecznym staje się ich racjonalne wykorzystywanie. Ministerstwo Rozwoju i Technologii w wydanych materiałach informacyjnych doradza stosowanie na kaloryferach zaworów termostatycznych i za ich pomocą dostosowywanie temperatury do własnych potrzeb. Złym rozwiązaniem jest wychładzanie domów i mieszkań, ale jednak można znacząco ograniczyć koszty ogrzewania poprzez obniżanie temperatury o kilka stopni gdy nie ma nas w domu. Nie należy przy tym przegrzewać pomieszczeń. Optymalne temperatury to: pokój dzienny 19 - 20°C, sypialnia 18°C, łazienka 22°C - 24°C. Nie sposób nie

wietrzyć pomieszczeń, ale ten proces musi być krótki, ale za to intensywny. Zamiast zostawić uchylone okno na cały dzień, trzeba otworzyć je w pełni otworzyć, ale na kilka minut. Wówczas ściany i meble nie zdążą się wychłodzić. W czasie wietrzenia zawór grzejnika powinien być zakręcony. Ponadto nie powinno się zasłaniać grzejników (np. meblami, lub grubymi zasłonami), gdyż w ten sposób ograniczona zostaje emisja ciepła. Warto natomiast wykorzystywać energię słońca i nie zasłaniać okien.

Szykując się do sezonu zimowego dobrze jest sprawdzić uszczelki w oknach. W tych starszego typu należy przykleić uszczelki z pianki poliuretanowej, taśmy uszczelniającej albo zastosować silikon. Jeżeli możemy pozwolić sobie na dodatkowy wydatek, to inwestycją, która przynosi wymierne korzyści, a jednocześnie podnosi komfort, jest montaż rolet zewnętrznych. Dzięki nim w mieszkaniu lub domu lepiej utrzymuje się ciepło. Skutecznie chronią one przed mrozem i wiatrem. Natomiast latem, w upalne dni, izolują i zabezpieczają przed nadmiernym nagrzaniem pomieszczeń.

Podobnie jak z ogrzewaniem, tak samo powinniśmy dostosować do naszych potrzeb moc i rodzaj oświetlenia. Żarówki typu LED zużywają mniej energii i przyczyniają się do ograniczenia emisji szkodliwego dla środowiska dwutlenku węgla. Ponadto trwałość oświetlenia LED jest dziesięć razy większa niż tradycyjnych żarówek. Racjonalne oświetlenie pomieszczeń to pierwsze krok do obniżenia rachunków za energię elektryczną lub spowolnienia ich wzrostu. Wylączając urządzenia (radioodbiorniki, telewizory oraz komputery) sprawdzamy czy nie pozostaje w trybie czuwania (najczęściej sygnalizuje to mała czerwona lampka). Tryb czuwania również pobiera prąd i są w skali roku niemałe ilości. Podczas zakupu nowych sprzętów można nawet sprawdzić ile energii zużywają w stanie czuwania, ale przede wszystkim zwracamy uwagę na informację o klasie energetycznej i zużyciu energii przez kupowane urządzenia elektryczne oraz sprzęt AGD. Im niższa litera alfabetu przy klasie energetycznej, tym mniejsze zużycie prądu.

APLIKACJA MOBYWATEL Z NOWYMI FUNKCJAMI

Z roku na rok rządowa aplikacja mObywatel, która ułatwia załatwianie różnych spraw urzędowych online, cieszy się coraz większą popularnością. Z tego względu sukcesywnie jest wzbogacana o nowe funkcje, a niedawno została również udostępniona w wersji przeglądarkowej. Wprowadzono w niej kolejne nowe rozwiązania, aktualizacje i udogodnienia.

Aplikacja mObywatel daje dostęp do różnych dokumentów. Posiadając przy sobie telefon komórkowy z wgraną aplikacją możemy wykazać się posiadaniem prawa jazdy (choć obecnie kierujący nie muszą go już zwozić ze sobą), czy też „wylegitymować się” dowodem osobistym. Aczkolwiek należy pamiętać, że cyfrowa wersja tego drugiego dokumentu nie wszędzie jest honorowana. W tradycyjnej postaci musimy posiadać go u notariusza, w sądzie, na przejściu granicznym czy podczas odbioru paszportu.

APLIKACJA MOBYWATEL ZAKTUALIZOWANA O NOWE FUNKCJE

Dzięki opracowaniu przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów aktualizacji aplikacji zawiera ona nowe moduły i funkcje. Jedną z największych nowości jest możliwość logowania za

pomocą samej weryfikacji biometrycznej bez podawania PIN. Domyślnie włączona jest dwuetapowa weryfikacja, ale można ją wyłączyć w Ustawieniach. Należy jednak pamiętać, że kod PIN i tak będzie wymagany w niektórych sytuacjach, na przykład podczas przekazywania danych.

Kolejną nowością jest inny sposób organizowania ekranu głównego w aplikacji. Wcześniej poszczególne usługi – moduły można było organizować oraz włączać i wyłączać (tj. umieszczać na ekranie głównym lub z niego usuwać) za pomocą opcji aktywowanej dotknięciem ikony w prawym dolnym rogu. Teraz, aby usunąć wybraną usługę wystarczy dotknąć jej ikony i przytrzymać chwilę na niej palec. Wówczas aktywuje się funkcja, pozwalająca usunąć moduł lub edytować pulpit. Przytrzymując dłużej ikonę możemy ją również przestawić w dowolne

miejsce na pulpicie, co pozwala nam organizować go według własnych preferencji. Jednocześnie w trybie edycji pulpitu można usunąć wybraną usługę, dotykając znak „-” w lewym górnym rogu jej ikony.

Kolejną nowością, która znacząco ułatwi i usprawni korzystanie z aplikacji, jest funkcja, umożliwiająca szybkie logowanie do przeglądarkowej wersji mObywatela. W tym celu należy dotknąć ikonę w lewym dolnym rogu na ekranie głównym, która aktywuje skanowanie kodu QR, a następnie wejść na innym urządzeniu na stronę mobywatel.gov.pl i wybrać opcję Aplikacja mObywatel. Zeskanuj kod QR aplikacją mObywatel. Nie jest wymagane podawanie loginu ani hasła – logowanie przebiega szybko i bezproblemowo.

APLIKACJA MOBYWATEL WZBOGACIŁA SIĘ TEŻ O DWA PRZYPADKOWE MODUŁY

Oprócz nowych funkcji, do programu dodano również nowe moduły. Obecnie istnieje już możliwość złożenia wniosku o dopłatę do źródeł ciepła, aczkolwiek opcja ta dostępna jest wyłącznie dla osób, które zgłosiły swoje źródło ciepła do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEb). Co ważne, na jedno gospodarstwo domowe można otrzymać tylko jedno dofinansowanie. Aby złożyć wniosek przez aplikację mObywatel, należy wybrać opcję Dodaj dokument na dole ekranu głównego, a następnie Dodatek do źródeł ciepła i wypełnić obowiązkowe pola formularza. Potem wystarczy już tylko podpisać i wysłać.

Ponadto aplikacja mObywatel wzbogaciła się o moduł Naruszenia środowiskowe, za pośrednictwem którego można zgłosić „incydent, który może mieć niekorzystny wpływ na środowisko”. W pierwszym kroku należy uzupełnić podstawowe dane, w drugim zrobić zdjęcie, w trzecim oznaczyć miejsce na mapie, a w czwartym wysłać gotowe zgłoszenie.

do czytania jest prezentem na całe życie! Koordynatorem projektu w zawojskiej Bibliotece jest Dorota Tomczak.

Kampania „Mała książka – wielki człowiek” to projekt realizowany przez Instytut Książki ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

„MAŁA KSIĄŻKA, WIELKI CZŁOWIEK” W ZAWOI

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Zawoi wystartowała kolejna edycja projektu „Mała książka, wielki człowiek”. Projekt adresowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym 3-6 lat.

Aby przystąpić do projektu należy odwiedzić bibliotekę wraz ze swoją pociechą. Za każdą wizytę w Bibliotece i wypożyczenie przynajmniej jednej książki przedszkolak otrzymuje naklejkę do Karty Małego Czytelnika. Kiedy zbierze ich dziesięć zostanie

uhonorowany imiennym dyplomem potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowanie. Ponadto w chwili założenia karty otrzyma tzw. wyprawkę, czyli książkę i materiały promujące projekt. Nowością tegorocznej kampanii są wyprawki w wersji ukraińsko-polskiej, które pomogą dzieciom z Ukrainy zaprzyjaźnić się z polskimi bibliotekami i literaturą.

Zapraszamy i gorąco zachęcamy do udziału w tej pięknej akcji. Pamiętajcie, że miłość

NOWE ŹRÓDŁO INFORMACJI

PROFIL URZĘDU GMINY ZAWOJA W SERWISIE SPOŁECZNOŚCIOWYM FACEBOOK

W dzisiejszym szybko zmieniającym się świecie niezwykle istotny jest dostęp do rzetelnej i sprawdzonej informacji, dostarczanej na bieżąco. Naprzeciw takim wymaganiom wychodzi Urząd Gminy Zawoja, który z myślą o mieszkańcach uruchomił profil urzędu w serwisie społecznościowym Facebook.

Profil urzędu można odnaleźć po wpisaniu w wyszukiwarce serwisu: @urzadgminy Zawoja.

Urząd Gminy Zawoja

@urzadgminy Zawoja - Usługi publiczne i rządowe

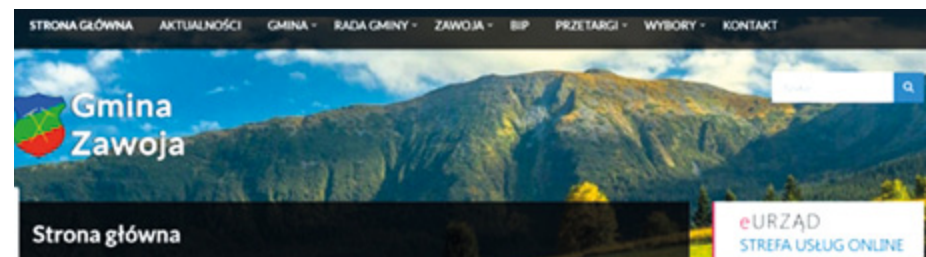
Obserwuj

Intencją jest docieranie do mieszkańców z ważnymi informacjami, które dotyczą bezpośrednio ich spraw oraz informowanie o ważnych wydarzeniach odbywających się na terenie gminy. Profil Urzędu Gminy „na Facebook-u” ma stanowić dodatkowy kanał komunikacji pracowników urzędu z mieszkańcami, funkcjonujący obok tych tradycyjnych, takich jak Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Zawoja, prasa, tablica ogłoszeń czy oczywiście bezpośredni kontakt z pracownikami urzędu.

Jednocześnie przypominamy, że wszelkie informacje dotyczące spraw gminy są umieszczane na stronie internetowej urzędu: www.ug.zawoja.pl

Przypominamy również, że w Internecie funkcjonuje również strona internetowa www.zawoja.pl oraz profil na platformie Facebook: Zawoja. Kierunek z widokiem, które są cennym źródłem informacji ze świata kultury i turystyki w gminie Zawoja.

Zachęcamy do bieżącego śledzenia stron internetowych oraz „polubienia” profilu Urzędu Gminy Zawoja i Zawoja. Kierunek z widokiem w serwisie Facebook.

Zawoja. Kierunek z widokiem

Polubienia: 1,4 tys. • 1,5 tys. obserwujący

DYSTRYBUCJA WĘGLA PO PREFERENCYJNEJ CENIE DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH PRZEZ GMINĘ ZAWOJA

Wzrost cen nośników energii, który w roku 2022 dotknął krajowe i unijne rynki, skłonił Rząd RP do podjęcia działań mających na celu wsparcie gospodarstw domowych w Polsce, w tym również gospodarstw najuboższych energetycznie, w zakupie opału na sezon grzewczy 2022/2023.

Jednym z takich działań było zainicjowanie działań ustawodawczych a następnie przyjęcie przez Sejm i Senat ustawy o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych, która weszła w życie z dniem 3 listopada 2022 r. Zgodnie z jej założeniem spółki kapitałowe, w których bezpośrednim lub pośrednim udziałowcem albo akcjonariuszem jest Skarb Państwa, zajmujące się wprowadzaniem do obrotu paliwa stałego mogą podejmować współpracę z zainteresowanymi gminami w celu rozdysponowania węgla do indywidualnych gospodarstw domowych przy niższych cenach zakupu. Na podstawie ustawy gminy mogą kupować węgiel za 1,5 tys. zł za tonę, a sprzedawać go mieszkańcom za nie więcej niż 2 tys. zł za tonę.

Pomimo wielu początkowych niepewności o charakterze formalno-organizacyjnym, które miały gminy przy podejmowaniu decyzji o przystąpieniu do zakupu i sprzedaży węgla, Gmina Zawoja podjęła od razu starania mające na celu dystrybucję mieszkańcom węgla po preferencyjnej cenie, będąc pierwszą w powiecie suskim i jedną z pierwszych w województwie małopolskim, która rozpoczęła sprzedaż węgla.

Pierwszy transport węgla z Zakładu Górniczego Sobieski w Jaworznie dotarł do naszej gminy 21 listopada. Do końca grudnia 2022 r. Gmina Zawoja zakupiła 400 ton węgla, zaopatrując blisko 300 gospodarstw domowych w węgiel po preferencyjnej ce-

nie. Koszt tony węgla wynosi dla mieszkańca 1700 zł. Zakupiony przez gminę węgiel jest magazynowany i wydawany mieszkańcom, którzy go zakupują ze Składu Budowlanego PHU FICEK w Skawicy.

By móc kupić sprowadzony przez gminę węgiel należy spełnić następujące warunki:

- być uprawnionym do otrzymania dodatku węglowego,
- główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego musi być zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEB),
- żaden z członków gospodarstwa domowego nie nabył paliwa stałego (węgla) na sezon grzewczy przypadający na lata 2022–2023, po cenie niższej niż 2.000,00 zł brutto za tonę,
- należy złożyć wniosek wyrażający chęć zakupu węgla w wyznaczonym terminie do Urzędu Gminy Zawoja. Z osobami, które spełniają powyższe warunki telefonicznie kontaktują się pracownicy urzędu, którzy

proszą o płatność za węgiel na podstawie wystawionej faktury, a następnie o odbiór węgla ze składu.

Pierwsza tura dystrybucji węgla w gminie Zawoja zakończyła się z końcem minionego roku. Obecnie trwają starania przedstawicieli gminy Zawoja na czele z wójtem o podpisanie aneksu na dostawy kolejnych ton węgla, które miałyby być sprzedawane mieszkańcom w I kwartale 2023 r. Od 2 stycznia 2023 r. są przyjmowane od mieszkańców gminy wnioski o zakup węgla w II turze. Co istotne, zgodnie z nowelizacją Rozporządzenia Ministra Aktywów Państwowych z dnia 2 listopada 2022 r. w sprawie ilości paliwa stałego dostępnej dla jednego gospodarstwa domowego w ramach zakupu preferencyjnego, gospodarstwa domowe, które nie dokonały zakupu paliwa stałego albo dokonały zakupu paliwa stałego w ilości mniejszej niż 1,5 tony, będą mogły o niewykorzystaną ilość węgla zwiększyć limit na II okres (tj. od 1 stycznia 2023 r.), czyli maksymalnie zakupić 3 tony węgla, jeśli nie zakupiły nic w I turze.

Wnioski rozpatrywane są według kolejności ich złożenia oraz otrzymywanego od TAURON Wydobycie S.A. asortymentu węgla. Można je składać w Urzędzie Gminy Zawoja, gdzie również można pobrać ich formularz, dostępny także na stronie internetowej urzędu. W przewidzianym przez dostawcę asortymentu znajduje się węgiel gruby (orzech, kostka) oraz groszek. – *Podjęcie się przez Gminę Zawoja zadania dystrybucji węgla dla mieszkańców było decyzją bardzo słuszną, która pozwoliła zapewnić wielu gospodarstwom domowym bezpieczeństwo energetyczne* – mówi wójt Gminy Zawoja Marcin Pająk.

ZAKUP NOWOŚCI WYDAWNICZYCH 2022

Miło nam poinformować, że Gminna Biblioteka Publiczna w Zawoi po raz kolejny uzyskała dofinansowanie ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025. Kwota dotacji to 20 tys. zł, które zostały przeznaczone na realizację zadania:

„Dofinansowania dla bibliotek publicznych na zakup nowości wydawniczych oraz usługi zdalnego dostępu do książek w formatach e-booków i/lub audiobooków i/lub synchrobooków – Priorytet 1. Kierunek interwencji 1.1. w ramach NPRCz 2.0”.

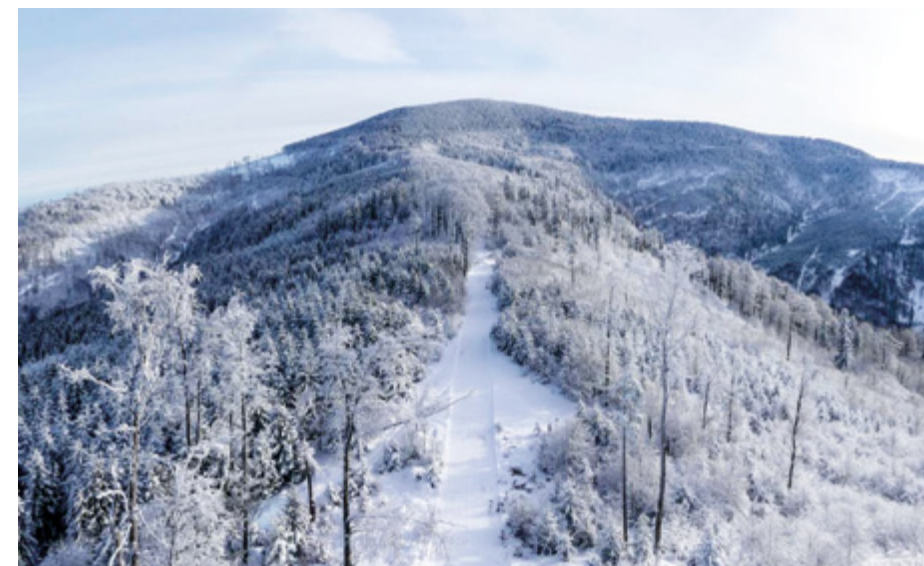
Zakupione dzięki pozyskanym środkom nowości wydawnicze pomogą w zwiększeniu wielkości i atrakcyjności oferty Gminnej Biblioteki Publicznej w Zawoi. Wszystkie pozycje są dostępne w naszym katalogu online w zakładce Nowości.

Dofinansowano ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025.

Na Mosornym Groniu można nie tylko szusować

Przez lata Mosorny Groń kojarzył się narciarzom wyłącznie z posiadającą homologację FIS trasą zjazdową. Dzięki przedsięwzięciom zrealizowanym przez Gminę Zawoja i Polskie Koleje Linowe stacja ma obecnie dużo więcej do zaoferowania i to nie wyłącznie uprawiającym wyczynowo i amatorsko narciarstwo alpejskie.

Nie tylko amatorzy białego szaleństwa, ale wszyscy którzy odwiedzą Mosorny Groń, i to nie tylko zimą, mogą ze szczytu wzniesienia podziwiać piękną panoramę Beskidów. Od kilkunastu miesięcy o zachwycanie się widokami jest jeszcze łatwiej. A to dzięki wzniesionej na szczycie Mosornego Gronia przez Gminę Zawoja wieży widokowej. Konstrukcja ma niemało, bo 24,5 m wysokości. Do-

trzeć do niej można pieszo lub komfortowo wyjechać kolejką krzesełkową.

W drugiej połowie minionego sezonu zimowego na Mosornym Groniu powstała jeszcze jedna atrakcja. Tym razem z myślą o chcących aktywnie spędzać wolny czas, ale niekoniecznie czerpiących przyjemność z narciarstwa zjazdowego lub snowboardu. *Nie jesteśmy Norwegią. Jednak w naszym kra-*

ju coraz więcej osób uprawia zimą narciarstwo biegowe. Stąd zrodził się pomysł wytyczenia takiej trasy na terenie Zawoi. Wystąpiliśmy do Nadleśnictwa o zgodę na poprowadzenie jej po jego gruntach i Nadleśniczy Tadeusz Kosman nam ją wydał – mówi Marcin Pająk, wójt Zawoi. Wytyczenie i utrzymanie liczącej 4,6 km trasy wzięły „na siebie” Polskie Koleje Linowe. – W tym sezonie spadło jeszcze za mało śniegu. Gdy jednak warunki będą na to pozwalały to ponownie wykonany tor do jazdy stylem klasycznym. Cała pętla liczy 4,6 km. Początkowy, kilometrowy, odcinek jest bardzo płaski i do tego szeroki. Stąd na nim obowiązuje ruch dwukierunkowy. Ten fragment pozwala na spokojne bieganie całymi rodzinami. Nie trzeba mieć własnych nart. Można je wypożyczyć przy dolnej stacji kolejki – mówi Ryszard Żywczak, kierownik ośrodka Mosorny Groń. Przypomina, że korzystający z trasy zobowiązani są do przestrzegania regulaminu. Zapisano w nim, że trasa przeznaczona jest do uprawiania narciarstwa biegowego, śladowego, skiturowego, back-country. Skiturowcy powinni zachować szczególną ostrożność w trakcie korzystania z trasy biegowej, która przeznaczona jest tylko do podchodzenia. Ze względów bezpieczeństwa zabronione jest zjeżdżanie na nartach skiturowych po trasach biegowych. Uprawiane narciarstwa biegowego odbywa się na własną odpowiedzialność, a dzieci do 12 lat powinny poruszać się po trasie pod opieką osoby dorosłej.

WYSTAWA PRAC ZDZISŁAWY GACEK

W grudniu w Gminnej Bibliotece Publicznej w Zawoi zagościły wspaniałe obrazy Zdzisławy Gacek. Wernisaż wystawy, połączony z porankiem poetyckim, odbył się 2 grudnia. Goście, oprócz podziwiania dzieł malarki, mogli także posłuchać wierszy Zdzisławy Gacek oraz Ady Czutej. Na zakończenie spotkania księżnica otrzymała pamiątkowe pocztówki z pracami autorki.

POTOCK

– TURBO SPOD BABIEJ GÓRY

Od czterech lat z coraz większym nurtem płynie zawojski PotOCK. Znakomity zespół muzyczny jesienią zaprezentował się przed całą Polską, biorąc udział w telewizyjnym programie „Mam Talent”, zaskarbiając sobie serca widzów.

Foto: źródło tvn.pl

PotOCK to dziewięcioosobowy zespół. Powstał spontanicznie cztery lata temu, w wyniku nawiązania współpracy przez rockowy Body Mind Relation z członkiniami zespołu regionalnego Juzyna, a przyczynkiem było stworzenie muzyki do widowiska „Pamiętnik Babiej Góry”. Projekt okazał się wielkim suk-

cesem, a muzycy zdecydowali się na dalszą współpracę, która zaowocowała licznymi koncertami oraz wydaniem EP-ki, a po niej debiutanckiej płyty „Z prądem”.

Po serii koncertów zespół zgłosił się do emitowanego przez TVN programu „Mam Talent”. Swoim występem oczarował juro-

row. – *Jesteście jak... mówi się w Czechach jak coś jest dobre – to jest czechskie turbo. Mogę wam powiedzieć. Tutaj jest polskie turbo. Gratuluję – ocenił występ Jan Kliment. – Bardzo mi się podobało. Super połączenie. Powiem nawet, że jeszcze więcej bym chciała. Bo jak widzę te pszczołki... Nie zarypiesz tych pszczołek niczym, są tak intensywne, a z tyłu te grzmoty. Jest żywioł – komplementowała w osobliwy sposób Małgorzata Foremniak. Występem mocno była zaskoczona Agnieszka Chylińska. – Jak zobaczyłam cztery wokalistki i trzy gitary, to sobie pomyślałam, że to będzie coś strasznego dla moich uszu, A jednak! Bardzo mi się podobało. Bardzo! Jestem zachwycona waszym występem. Nie sądziłam, że to się przydarzy – mówiła przed wydaniem werdyktu charyzmatyczna wokalistka.*

Trzy głosy na „Tak” sprawiły, że PotOCK zagrał w półfinałowym odcinku emitowanym na żywo. Występem ponownie zachwycenie było całe jury. Agnieszka Chylińska była szczególnie pod wielkim wrażeniem części instrumentalnej. Stwierdziła, że wróciły jej młodzieńcze wspomnienia gdy zasłuchiwała się w Rage Against the Machine. Na tym etapie rywalizacji wiele zależało jednak od widzów i wysyłanych przez nich smsów. A tych niestety zabrakło, aby PotOCK znalazł się w finale programu. Widzowie przyznali mu piąte miejsce. Do finału awansowało natomiast dwóch artystów.

SKARPETKI ZAWITAŁY DO... BIBLIOTEKI

25 maja gościliśmy w zawojskiej Bibliotece szczególną postać – panią Justynę Bednarek, autorkę „Niesamowitych przygód 10-ciu skarpetek”, „Pięciu sprytnych kun” i wielu innych pozycji. Opowiedziała dzieciom o tym, kiedy i dlaczego zaczęła pisać oraz porozmawiała z nimi na temat swoich książek. To było bardzo inspirujące i sympatyczne spotkanie, obfitujące w dużą dawkę humoru i dobrej energii. Pani Justynie serdecznie dziękujemy.

Spotkanie było dofinansowane w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki.

ZAWOJSKA LIBROBRYKA

Wszystkich, którzy z ważnych powodów nie są w stanie osobiście wypożyczyć książek z Gminnej Biblioteki Publicznej w Zawoi zapraszamy do skorzystania z jej nowej inicjatywy **Librobryki**. Wystarczy zadzwonić do nas pod numer **33 877 50 41** lub napisać wiadomość na adres e-mail: gbpzawoja@gmail.com. Bibliotekarze wypożyczą wybrane przez czytelnika książki i zawiozą je pod wskazany adres.

Librobryka. Żeby książka mogła trafić pod każdą strzechę.

NARODOWE CZYTANIE

POD BABIĄ GÓRĄ

24 września Gmina Zawoja włączyła się do ogólnopolskiego „Narodowego Czytania”. Wydarzenie pod Babią Górą zorganizował zespół Gminnej Biblioteki Publicznej w Zawoi.

„Narodowe Czytanie” to akcja społeczna propagująca znajomość literatury narodowej, w której obszerne fragmenty dzieł odczytywane są publicznie, również w środkach masowego przekazu. Zorganizował ją prezydent Polski Bronisław Komorowski (obecnie jest kontynuowana przez Andrzeja Dudę), a pomysłodawcą była dyrektor Biura Kultury Agnieszka Celeda, wcześniej szef wicedyrektor TVP Kultura. Zapoczątkowana została równo 10 lat temu, w przypadającą w 2012 roku dwusetną rocznicę Drugiej Wojny Polskiej i najazdu Napoleona na Rosję, podczas którego miał miejsce opisany w „Panu Tadeuszu” Adama Mickiewicza ostatni zajazd na Litwie. Stąd nieprzypadkowo podczas pierwszej edycji „Narodowego Czytania” publicznie czytano właśnie „Pana Tadeusza”. Odbyło się 8 września 2012 w dziesiątkach miejscowości z udziałem rzesz słuchaczy. Warszawskie oficjalne czytanie epopei narodowej miało miejsce w Ogrodzie Saskim. W kolejnych latach przypominaliśmy sobie twórczość Aleksandra Fredry (2013), „Trylogię” Henryka Sienkiewicza (2014), „Lalkę” Bolesława Prusa (2015), „Quo Vadis” Henryka Sienkiewicza (2016), „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego (2017). Natomiast w 2018 roku, czyli setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości wybór padł na „Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego, a przez cały rok czytano Antologię Niepodległości, specjalnie przygotowaną z tej okazji wybór utworów z kanonu polskiej literatury patriotycznej. Rok później podczas „Narodowego Czytania” odkrywaliśmy na nowo nowe polskie, w 2020 roku „Balladynę”, a przed rokiem „Moralność pani Dulskiej”.

Ubiegłoroczne wydarzenie w naszej gminie odbyło się pod hasłem „Narodowe Czytanie pod Babią Górą 2022”, a zorganizowano je 24 września na skwerku w centrum Zawoi. Wybór miejsca podyktowany był chęcią zaangażowania mieszkańców zarówno w czy-

tanie, jak i posłuchanie wyjątkowego dzieła epoki Romantyzmu – „Ballad i romansów” Adama Mickiewicza. W tym roku bowiem przypada 200 rocznica wydania tego zbioru, który symbolicznie zapoczątkował Romantyzm w Polsce.

Gościem honorowym spotkania był wójt Gminy Zawoja Marcin Pająk, który otworzył uroczystość odczytaniem ballady „Romantyczność”, zaś gościem specjalnym krakowski aktor teatralny Wojciech Trela. W narodowym czytaniu wzięły także udział uczennice zawojskich szkół podstawowych, czytelnicy, a także pracownicy Biblioteki. Każdy mógł na chwilę przenieść się w romantyczny świat i odczytać słowa naszego wieszczki. – *Podczas „Narodowego Czytania” wybór pada na znaczące dzieła literatury polskiej, czasem zapomniane, a jakże piękne i ważne dla nas jako Polaków, ale przede wszystkim ludzi. Nie zapominajmy, że w złych czasach to literatura przekazuje i kultywuje humanizm, który powinien być istotą ludzkiego bytu i przypominać nam, po co tu jesteśmy. Ale na to pytanie każdy z Państwa musi odpowiedzieć sobie sam – mówi Anna Kochan, dyrektorka Gminnej Biblioteki Publicznej w Zawoi. Jednocześnie serdecznie dziękuje wszystkim zaangażowanym osobom bez których ten dzień nie byłby taki wyjątkowy, a Świętka czy Święta nie odbyłyby się echem od zawojskich lasów.*

Zielona Półka w Gminnej Bibliotece Publicznej

„Zielona półka” to kolejny mikroprojekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG V-A Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2014-2020 oraz ze środków własnych i budżetu państwa, który w ubiegłym roku był realizowany na terenie gminy Zawoja. W jego przeprowadzenie zaangażowana była Gminna Biblioteka Publiczna w Zawoi, współpracująca już tradycyjnie z gminą Oravska Polhora.

Początek roku był szczególnie aktywny dla czytelników Gminnej Biblioteki Publicznej w Zawoi. W księżnicy realizowano liczne zajęcia warsztatowe, które były częścią mikroprojektu „Zielona półka”. W jego ramach w bibliotece postawiono „tytułową” zieloną półkę, która takowa jest tylko z nazwy. W rzeczywistości jest to przestrzenny regał w formie drzewa, nawiązujący do hasła Biblioteki „Spotkajmy się pod drzewem kultury”. Na jego półkach znalazły się książki dotyczące natury oraz naszego regionu. Część zakupionych pozycji została przekazana słowackiemu partnerowi – gminie Oravska Polhora.

Dużym wyzwaniem dla współczesnych bibliotek jest stworzenie przestrzeni przyjaznej dla osób z problemami ze wzrokiem. W ramach projektu zakupiono zestaw dwudziestu lup do czytania, dzięki którym goszczący w czytelnicy mogą czytać pozycje „z powiększoną czcionką”.

Jednak biblioteka to nie tylko miejsce spotkania człowieka z kulturą. To także spotkanie z nauką. Jednym z działań Zielonej Półki stało się opracowanie polsko-słowackiego katalogu publikacji dotyczących dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego pogranicza polsko-słowackiego w regionie Babiej Góry. Został on udostępniony w języku polskim i słowackim na stronach internetowych Gminnej Biblioteki Publicznej w Zawoi i gminy Oravska Polhora.

W ramach projektu księżnica przeprowadziła także szereg tzw. „działań miękkich”. W siedzibie Biblioteki oraz w szkole w Oravskiej Polhorze odbyły się warsztaty tworzenia ekslibrisów. Dzieci mogły dowiedzieć się czym jest wspomniany ekslibris i przygotować oznaczenie dla swoich księgozbiorów. Autorzy najlepszych prac zostali nagrodzeni podczas wernisażu wystawy, która obecnie zdobi pomieszczenie Biblioteki.

Ważnym elementem działań były spotkania autorskie. Do współpracy udało się zaprosić kilka interesujących osób. Wśród nich znaleźli się: przyrodniczka i współautorka wielu książek na temat natury wokół Babiej Góry - Katarzyna Fajak, artysta malujący na szkle - Stanisław Wyrteł, etnografowie i autorki wielu książek o kulturze górali - Katarzyna Ceklarz oraz Regina Wicher. Zwieńczeniem cyklu spotkań była rozmowa z Marcinem Kostrzyńskim, autorem popularnych książek przyrodniczych, takich jak m.in. „Przyrodyjki” i „Puszcza”. Prowadzi on także kanał na Youtube Marcin z Lasu Kostrzyński, na którym przedstawia sfilmowane dzikie zwierzęta.

Dobry projekt nie może obyć się bez materiałów promocyjnych. Zielona Półka przyniosła nam notesy, których szata graficzna jest efektem prac polskich i słowackich uczestników warsztatu tworzenia ekslibrisów. Powstały także eleganckie turkusowe płócienné torby z logami projektu oraz partnerów. Gminna Biblioteka Publiczna w Zawoi oraz Gmina Oravska Polhora będą mogły pochwalić się także ekslibrisami przygotowanymi przez profesjonalną firmę.

Dyrekcja i pracownicy Gminnej Biblioteki Publicznej dziękują wszystkim osobom zaangażowanym w mikroprojekt Zielona Półka oraz uczestnikom. Zapraszają wszystkich do udziału w kolejnych działaniach i projektach. Zakończony ma na celu promocję i rozwój czytelnictwa, a także przedstawienie atrakcyjności obszarów u stóp Babiej Góry oraz szerzenie wiedzy o ich dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym

URODZINY WYJĄTKOWEGO JUBILATA

Cieślica świętowała 5-lecie pracy artystycznej

W piątkowe popołudnie, 25 listopada w sali widowiskowej Babiogórskiego Centrum Kultury im. dr Urszuli Janickiej-Krzywdy oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Zawoi odbył się koncert jubileuszowy Zespołu Regionalnego Cieślca. Członkowie zespołu wraz z mieszkańcami Gminy Zawoja, zaprzyjaźnionymi zespołami regionalnymi oraz zaproszonymi gośćmi świętowali 5-lecie swego istnienia.

Młody jubilat powstał w roku 2017 z inicjatywy Pani Ireny Denis, mieszkanki Zawoi, przy wsparciu finansowym i organizacyjnym Gminy Zawoja oraz Babiogórskiego Centrum Kultury im. dr Urszuli Janickiej-Krzywdy. Idea zespołu opiera się na zrzeszaniu dorosłych mieszkańców babiogórskich gmin, którzy poprzez swą pracę artystyczną utrzymują i rozpowszechniają folklor Górali Babiogórskich. Zespół swą nazwę zaczerpnął od słowa „cieślca”, oznaczającego siekierkę – podstawowe narzędzie pracy Górali Babiogórskich.

Od początku swego istnienia Cieślca działa pod kierownictwem Doroty Marek, pod której czujnym okiem przygotowywane i prezentowane są tańce, pieśni, zwyczaje i obrzędy charakterystyczne dla babiogórskiego regionu. Ciężka praca zespołu owocuje. Cieślca pomimo krótkiego stażu może poszczycić się licznymi nagrodami w konkursach śpiewaczych oraz wielkim uznaniem polskiej i zagranicznej publiki. Żeńska grupa co roku zajmuje czołowe miejsca w konkursach śpiewaczych m.in. „Podbabiogórskie Posiady” w Zawoi, „Druzbacka” w Podegrodziu, czy „Sabałowe Bajania” w Bukowinie Tatrzańskiej.

Na swoim koncie zespół ma również I miejsce w Konkursie „Kultura i folklor Podbabiogórza” organizowanym przez LGD Podbabiogórza, wyróżnienie podczas Małopolskiego Konkursu Obrzędów, Obyczajów i Zwyczajów Ludowych „Podgórska Gody” w Łużnej oraz występy gościnne, m.in. na deskach Miejskiego Ośrodka Kultury w Chranowie,

podczas dorocznych przeglądów grup kółedniczych „Herody”, czy podczas obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości w Cercle Culturel Belgo – Polonais asbl w Charleroi (Belgia).

Podczas urodzinowej gali gratulacje i życzenia dla zespołu popłynęły m.in. od Wójta Gminy Zawoja Marcina Pajaka oraz Dyrektora Babiogórskiego Centrum Kultury Anny Kulki, którzy od samego początku wspierali jego powstanie i rozwój, Senatora RP Pana Andrzeja Pajaka, Pani Danuty Kawy – prezes Stowarzyszenia LGD „Podbabiogórza”, Pana Janusza Kociołka – przedstawiciela Starostwa Powiatowego w Suchej Beskidzkiej, ks. Janusza Kosowskiego – proboszcza parafii św.

Klemensa w Zawoi Centrum, a także od wielu życzliwych osób i zespołów regionalnych: „Zbójnika” ze Skawicy, „Juzyny” z Zawoi, „Babiogórzan” – Polana Makowska, „Zbyrcoka” oraz „Ziemi Suskiej”.

Jubilat w uroczym występie urodzinowym obdarował wszystkich obecnych piękną artystyczną ucztą, ukazującą niebywały talent członków zespołu, ich zaangażowanie oraz profesjonalizm w dążeniu do wiernego odtwarzania i kultywowania tradycji spod Babiej Góry. Nie zabrakło również okolicznościowego tortu. Było wzruszająco, radośnie i niezwykle miło. Cieślcy jeszcze raz życzymy dalszych scenicznych sukcesów, satysfakcji z pracy artystycznej i wielu chwil radości.

Owce schodzą z hal. Jesienny redyk otwierał sobotni program festiwalu

Ubiegłoroczna Babiogórska Jesień nie rozpieściła nas pogodowo, wyżej październikowe na które liczyliśmy przyszły kilka dni po zakończeniu festiwalu. Mimo to, impreza jak co roku przyciągnęła rzesze turystów i mieszkańców gminy, pozostawiając po sobie piękne wspomnienia.

Babiogórską Jesień otworzyła **VII konferencja naukowa towarzysząca festiwalowi. Tegoroczny tytuł konferencji – „Babia Góra. Na styku kultur”** zdradzał tematykę rozważań, która tym razem oscylowała wokół pojęcia styku/obszaru w pobliżu granicy dzielącej, ale także łączącej pewne przestrzenie. Głoszone prelekcje dotyczyły zetknięcia kultur, w centrum których znajduje się Babia Góra, rozumiana i interpretowana jako wspólna przestrzeń do życia, punkt odniesienia, walor i magnes dla wielu jej zdobywców, ale także jako pogranicze, zapora, trudna do przebycia bariera broniąca dostępu „obcych”

do tego, co „nasze”. W czasie konferencji poruszono między innymi takie zagadnienia, jak specyfika warunków życia ludności i ich znaczenie kulturowe wokół transgranicznej Babiej Góry, relacje na styku ekologii, kultury i edukacji. Badawczemu namysłowi poddano przemiany tożsamości kulturowej społeczności pogranicza, w tym transnarodowe praktyki mieszkańców Podbabiogórza.

Podczas ostatniego wykładu pt. „Kinderlandverschickung (KLV). Kolonie niemieckich dzieci w Zawoi. Historia zdjęć z czasów II wojny światowej” prelegentka – dr Magdalena

Kwiecińska przekazała na rzecz Babiogórskiego Centrum Kultury niezwykle ważne i cenne zdjęcia.

PROGRAM VII KONFERENCJI NAUKOWEJ Granice i pogranicza w refleksji antropologicznej – dr hab. Kinga Czerwińska, prof. Uniwersytetu Śląskiego (Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach). **Obraz kultury tradycyjnej okolic Babiej Góry w świetle materiałów źródłowych Polskiego atlasu etnograficznego** – dr hab. Anna Drożdż, prof. UŚ (Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach). **Polskie gwary okolic Babiej Góry – historia i stan obecny** – prof. dr hab. Maciej Rak, prof. UJ (Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Katedra Historii Języka i Dialektologii).

Wybrane festiwale wokół Babiej Góry w kontekście „dobrych praktyk” na rzecz ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz ochrony różnorodności form wyrazu kulturowego – dr Joanna Działowiec-Greganić (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze Oddział w Krakowie).

Związek Beskidowy (Beskidenverein) versus Towarzystwo Tatrzańskie – Katarzyna Łopuszyńska (Instytut Goethego w Krakowie). **Dźwięki z dwóch stron Góry. Audiosfera wokół Babiej Góry** – dr Łukasz Sochacki (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Przemiany krajobrazu kulturowego na obszarach zamieszkiwanych przez Górali Ba-

VII konferencja naukowa – „Babia Góra. Na styku kultur”

Zespół regionalny „Juzyna” prezentujący specjalny program z okazji jubileuszu 30-lecia swojego istnienia

biogórskich i Górali Orawskich – dr Krzysztof Miraj (Podhalańska Państwowa Uczelnia Zawodowa w Nowym Targu). **Kinderlandverschickung (KLV). Kolonie niemieckich dzieci w Zawoi. Historia zdjęć z czasów II wojny światowej** – dr Magdalena Kwiecińska (Muzeum Tatrzańskie im. dra T. Chałubińskiego w Zakopanem).

W tym samym dniu, w Galerii na Ucieche odbył się wernisaż pokonkursowej wystawy rzeźbiarskiej w ramach III Biennale Antoniego Mazura „Pasterstwo – na styku sacrum i profanum”. W konkursie wzięło udział 11 rzeźbiarzy, którzy przekazali do oceny 28 prac. Jury w składzie mgr Danuta Nitoń-Kwak, mgr Wiesław Kwak, mgr Andrzej Wrona po wnikliwej analizie prac postanowiło przyznać nagrody: I miejsce – **Aleksander Basiura** – zestaw rzeźb „Duchy polany”, II miejsce – **Zbigniew Bury** – rzeźba „Chłopiec z owcą”, III miejsce – **Józef Mazur** – rzeźba „Gospodarz prowadzi swoje zwierzęta na pastwisko” i **Adam Chowaniak** – rzeźby „Pasąca gąski” oraz „Pastuszek”. Wyróżnienia otrzymali: **Władysława Bronicka** za rzeźby „Tańcząca para górali”, „Baca” i „Babcia z maśniczką”, **Bolesław Surówka** za płaskorzeźby „Chrystus frasośliwy” i „Prorok Elias”, **Kazimierz Pyclik** za rzeźbę „Muzykan ci na polanie”, **Zdzisław Kozłowski** rzeźby

„Para górali” i „Górale grający na trombitach”, **Piotr Mętel** za rzeźbę „Powrót z bacówki”, **Zdzisław Słonina** za rzeźbę „Para górali z owcami” i **Czesław Kubik** za płaskorzeźbę „Wypas”.

Pierwszy dzień festiwalu zamknęliśmy **pokazem filmu reportażowego „Dźwięki Babiej Góry”**, podejmującego niezwykle szeroki i ważny temat folkloru muzycznego i słownego Górali Babiogórskich oraz ich sąsiadów ze słowackiej strony Królowej Beskidów. Zdjęcia do filmu były kręcone przede wszystkim w Zawoi oraz w Oravskiej Polhorze. W filmie rola „przewodniczki” została powierzona lokalnej etnografce – Reginie Wicher, która poprzez rozmowy z licznymi muzykami oraz twórcami ludowymi podejmuje próbę odkrycia piękno-go świata folkloru babiogórskiego.

Sobotę otworzył nieodłączny element festiwalu, czyli **jesienny redyk**. Na bacę Kubę i jego juhasów w Zawoi Składy czekały zespoły regionalne witające powracających z hal pasterzy. Po widowisku podziału owiec wykonanego przez zespół regionalny „Zbyrcok” z Juszczy na scenie odśpiewano hymn górali beskidzkich. Następnie głos zabrali senator RP Andrzej Pająk oraz wójt gminy Zawoja Marcin Pająk tym samym oficjalnie otwierając

38. Babiogórską Jesień. Przestrzeń festiwalu obfitowała w koncerty, pokazy, warsztaty i animacje dla dzieci oraz moc produktów na targach sztuki i rękodzieła ludowego. Na scenie wystąpiły zespoły z różnych części Karpat polskich – **Dolina Popradu** z Piwnicznej, **Owcock** z Jabłonki, **Nowosądeczanie** z Nowego Sącza, **Skalni** z Krakowa prezentujący folklor podhalański, **Zielony Jawor** z Krynicy oraz **Kliszczacy** z Tokarni. Gościliśmy też znakomity zespół „**KUD ILINDEN BITOLA**” z dalekiej Macedonii, który zaprezentował swój rodzimy folklor. Przez dwa dni festiwalowe scena rozbrzmiewała jednak przede wszystkim folklorem babiogórskim a to za sprawą występów naszych gminnych zespołów regionalnych – **Juzyny**, **Cieślidy**, **Zbójnika** oraz innych zespołów, które pojawiły się w bloku „Dzieci Babiej Góry”. Zespół regionalny „**Juzyna**” zaprezentował na scenie specjalny program z okazji **jubileuszu 30-lecia** swojego istnienia w którym wzięli udział byli oraz obecni członkowie zespołu. Do występu przygotowywali się wiele tygodni pod czujnym okiem reżysera – Arkadiusza Ziętka, kierowniczkę zespołu – Reginy Wicher oraz Wandy Buckiej. Było to magiczne widowisko zbudowane na kanwie próby zespołu obudowanej wspomnieniami z trzydziestu lat jego istnienia. Podczas występu przywołano

Koncert zespołu „Kud Ilinden Bitola” z Macedonii

Studencki Zespół Regionalny „Skalni”

Koncert „Brathanków”

wybrane momenty i osoby, które przyczyniły się do powstania i trwania zespołu. Przekaz został wzmocniony przez prezentację na telebimie krótkiego filmu oraz fotografii dotyczących zespołu. W niedzielę na scenie pojawiła się **Cieślica** prezentując blok pieśni i tańców babiogórskich.

Zarówno w sobotę jak i w niedzielę nie zabrakło brzmień folkowych – gwiazdą pierwszego wieczoru był zespół **BRATHANKI**, prezentujący się na polskiej scenie muzycznej już 20 lat! Zagrali zarówno wszystkim znane przeboje jak i materiał z nowszych płyt. W niedzielę zaś na scenie pojawiła się **DIKANDA** – polski zespół muzyczny tworzący specyficzną muzykę w stylu etniczno-folkowym. W ich utworach słychać wpływ brzmień bałkańskich, cygańskich, izraelskich, białoruskich, kurdystańskich oraz indyjskich. Członkowie grupy sami określają swoją twórczość jako Muzykę Czterech Stron Wschodu. Swoim występem DIKANDA zamknęła tegoroczny festiwal.

Na ubiegoroczej Babiogórskiej Jesieni już po raz drugi nastąpiło wręczenie statuetek „STYR-NOLA dla Gazdy i Gaździny Babiogórskiej” dla osób zasłużonych dla kultury ludowej Górali

Babiogórskich oraz osób zaangażowanych, działających oddolnie na rzecz rozwoju lokalnej społeczności. W tym roku uhonorowano: Stanisławę Zemlik, Krystynę Kołacz, Helenę Drebszok, Emilię Surzyn, Józefa Mazura, Franciszka Klimasę oraz Jana Smyraka.

Babiogórską Jesień po raz kolejny swym programem wychodziła poza prezentowanie muzyki i tańca na scenie. W przestrzeni festiwalowej mogliśmy znaleźć moc atrakcji dla wszystkich odbiorców, zarówno tych najmłodszych, jak i najstarszych. Szczególnym zainteresowaniem cieszył się namiot „**Baba Góra. Na styku kultur**”, który przenosił do magicznej babiogórskiej krainy, w której na szlakach historii krzyżowała się gwara, moda, sztuka, kuchnia czy też tajemnice naturalnej medycyny. Uczestnicy festiwalu w namiocie mogli spróbować swoich sił w tworzeniu biułkowych kwiatów, zasmakować potraw regionalnych przygotowanych przez lokalne **KGW Babiogórzanki i Zawojanki**, przypatrzyć się procesowi naturalnego barwienia tkanin czy też poznać właściwości ziół babiogórskich. Niezwykle ciekawy był pokaz zrealizowany przez zaproszoną do współpracy pracownię Dzikie Barwy, w czasie którego

przygotowano kąpiele barwiące z różnych roślin, przelewano kolorowe wywary, farbowano tkaniny, włóczki i ubrania. Na stanowisku pojawiło się wiele eksponatów, w tym różne gatunki roślin barwarskich, barwniki z nich przygotowane, włókna naturalne w różnej postaci (bielone, niebielone, tkanina, przędza itp., plansze edukacyjne i piękne tkaniny barwione naturalnie).

Na terenie festiwalu tradycyjnie pojawił się także Stanisław Sala ze swoim pomocnikiem, którzy we wcześniej przygotowanym szałasie, prowadzili **pokaz zajęć codziennych bacy i juhasa**: rozpoczęcie dnia, dojenie owiec, produkcja różnego rodzaju serów – bundz, oscypek, bryndza itd. W szałasie znalazły się przedmioty niezbędne do produkcji sera – gieleta, wiaderka drewniane, chochle drewniane, sito do sera, ferula, foremki do sera, redykałki oraz kociołki do zagotowania mleka i wody. Obok szałasu został ustawiony dodatkowy koszar, w którym podczas festiwalu umieszczono owce i kozy. Zwierzęta można było karmić i głaskać. W szałasie i obok niego będą odbywały się pokazy dotyczące dawnego życia w górach: młócenie cepami, odsiewanie mąki, pieczenie podplomyków

Koncert „Dikandy” kończył tegoroczną Babiogórską Jesień

Targi Sztuki Ludowej i Rękodzieła Artystycznego. Ryszard Stroński prezentuje swoje wyroby. Fotografie: Michał Sośnicki

„moskalików” na specjalnym palenisku z blachą, pranie na tarze, ustawianie „kopki z siemem”, noszenie wody z pomocą drewnianych nosideł.

Nie zabrakło także **warsztatów i animacji skierowanych do najmłodszych** uczestników festiwalu. Dzieci w dedykowanej im przestrzeni mogły bawić się i tworzyć pod okiem animatorów i wolontariuszy. Ci ostatni wspierali organizację festiwalu także w realizacji i animowaniu przestrzeni instalacji multimedialnej „**Muzyka Babiej Góry na styku natury i kultury**”, w której na tabletach można było posłuchać coraz mocniej zanikających dźwięków wsi. Jak co roku strefa dziecka wzbogacona została przez gry, zabawy i rebusy przygotowane przez pracowników **Babiogórskiego Parku Narodowego**, za co serdecznie im dziękujemy.

Dzięki wsparciu finansowemu **Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego** w wysokości 120 000 zł, w ramach programu Kultura Ludowa i Tradycyjna, mogliśmy po raz kolejny zrealizować festiwal na wysokim poziomie i wyprodukować w ramach niego nowe narzędzia edukacyjne, do których niewątpliwie należy publikacja „Babia Góra. Niekończąca się kraina” (o której więcej w artykule jej poświęconym na stronie 38), czy też przepiękna wystawa fotografii „Dzieci Babiej Góry”. **Dziękujemy serdecznie sponsorom, partnerom i wszystkim osobom, które przyczyniły się do nadania ostatecznego kształtu tegorocznej Babiogórskiej Jesieni.**

Kolejna edycja festiwalu za niecały rok, miejmy nadzieję, że tym razem uraczy nas nie tylko ciepłą atmosferą, ale też słońcem i wyższymi temperaturami. Do zobaczenia na kolejnej, już 39-tej Babiogórskiej Jesieni!

Anna Kulka

ORGANIZATORZY
Babiogórskie Centrum Kultury
im. dr Urszuli Janickiej-Krzywdy
Urząd Gminy w Zawoi

PARTNERZY
Starostwo Powiatowe w Suchej Beskidzkiej
Galeria na Uciechu w Zawoi
Babiogórski Park Narodowy
Orawski Park Etnograficzny w Zubrzycy Górnej
Zaworskie Stowarzyszenie Właścicieli Lasów Prywatnych
Ośrodek Wczasowy „Diabłak” w Zawoi
Beskidzkie Centrum Zabawki Drewnianej w Strykowie
Ochotnicza Straż Pożarna Gminy Zawoja
Gminna Biblioteka Publiczna w Zawoi

38. Babiogórską Jesień dofinansowano ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

PATRONAT NAD FESTIWALEM I KONFERENCJĄ OBJĘŁ:
Narodowy Instytut Dziedzictwa
Marszałek Województwa Małopolskiego Witold Kozłowski
Senator RP Andrzej Papaj
Uniwersytet Śląski
Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich
Towarzystwo Polsko-Rumunie w Krakowie

PATRONAT MEDIALNY
TVP3 KRAKÓW
Pismo Folkowe
RADIO KRAKÓW
Kronika
Alex RADIO 105.3
SUCHA24.PL
24tp.pl
TYGODNIK
Województwo Małopolskie

SPONSORZY
FABIOS
BANK SPÓŁDZIELCZY W JORDANOWIE Grupa BPS
GREEN GARDEN
KAR-TEK
SUPERMARKET RAJSKI
Bandi Serwis Opon Andrzej Bandura
groszek
ZARUS
mijax
ZAJDA

„EKSLIBRIS – HISTORIA JEDNEGO OBRAZKA” – WARSZTATY POD BABIĄ GÓRĄ

Dzięki zrealizowanemu przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Zawoi w partnerstwie ze słowacką gminą Oravska Polhora mikroprojektowi „Zielona półka” dzieci zyskały możliwość odkrycia dziś zapomnianej, ale jakże pięknej sztuki zdobienia i znakowania książek jakim jest ekslibris.

Ekslibrisy to znaki własnościowe, które wskazują właściciela książki. Zawierają imię i nazwisko oraz symbol lub motyw, np. herb, godło, motto lub grafikę. Pełnią funkcję informacyjną, identyfikacyjną, ochronną (poświadczają, do kogo należy dany egzemplarz) oraz estetyczną. Warsztaty ich tworzenia odbyły się w siedzibach zawojskiej biblioteki oraz szkole w Oravskiej Polhorze w maju, a przeprowadziła je bardzo dobrze znana pod Babią Górą Megi Kopaniszyń z Kopaniszyń Studio, mająca znakomite podejście do dzieci i nie bojąca się sięgać po różnorodne środki wyrazu. Warsztaty przeznaczone były przede wszystkim dla dzieci i młodzieży z gmin Zawoi oraz Oravskiej Polhory. Uczestnicy brali aktywny udział w zajęciach, zaprojektowali i wykonali własne ekslibrisy. Przygotowane przez nich prace

stanowiły część ilustracji do notesu wydane go w ramach projektu.

Uroczysty wernisaż odbył się 21 czerwca 2022 roku. Wśród zaproszonych gości znaleźli się m.in. wójt Gminy Zawoja Marcin Paják, radni, uczniowie i nauczyciele ze szkół w Zawoi i Oravskiej Polhorze oraz dzieci i opiekunowie z Świetlicy Środowiskowej w Zawoi. Głównym punktem tego wydarzenia było wręczenie nagród uczestnikom warsztatów tworzenia ekslibrisów. Laureaci podzieleni byli na trzy kategorie wiekowe (7-8 lat, 9-10 lat, 13-14 lat). Każdy z nich otrzymał książkę, ozdobny worek śniadaniowy oraz lornetkę. Nie mogło obyć się bez poczęstunku w postaci „zielonych dań”, przygotowanych ze zdrowych i regionalnych produktów.

Podczas wernisażu zaprezentowano przybyłym gościom ozdobne ekslibrisy stwo-

rzony przez profesjonalną firmę stemplarską. Dwie pieczęcie zdobią już księgozbiory zawojskiej Gminnej Biblioteki Publicznej, a dwie kolejne przekazano partnerowi przedsięwzięcia, czyli gminie Oravska Polhora. A, że wykonane ekslibrisy często nawiązywały do walorów przyrodniczych Babięj Góry, to efektami warsztatów jest nie tylko promocja i rozwój czytelnictwa. Projekt przyczynił się również do przedstawienia atrakcyjności obszarów u stóp Babięj Góry oraz szerzeniu wiedzy o ich dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym.

Mikroprojekt był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG V-A Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2014-2020 oraz ze środków własnych i budżetu państwa.

Helena Drepszok

Emilia Surzyn

Krystyna Kołacz

Stanisława Zemlik

STYRNOLE DLA GAZDY I GAŹDZINY BABIOGÓRSKIEJ

Podczas tegorocznej Babiogórskiej Jesieni już po raz drugi nastąpiło wręczenie statuetek „STYRNOLA dla Gazdy i Gaździny Babiogórskiej” dla osób zasłużonych dla kultury ludowej Górali Babiogórskich oraz osób zaangażowanych, działających oddolnie na rzecz rozwoju lokalnej społeczności. W tym roku uhonorowano: Stanisławę Zemlik, Krystynę Kołacz, Helenę Drepszok, Surzyn Emilię, Józefa Mazura, Franciszka Klimasara oraz Jana Smyraka.

TYTUŁ GAŹDZINY OTRZYMAŁY PANIE:

HELENA DREPSZOK za zaangażowanie i aktywne działanie na rzecz seniorów z Gminy Zawoja w tym wieloletnią i efektywną pracę na rzecz Babiogórskiego Stowarzyszenia Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Zawoi w roli jego Prezeski.

EMILIA SURZYN za wykonywaną działalność artystyczną i kultywowanie tradycji ludowej poprzez tworzenie wieńców dożynkowych oraz ozdób bibułkowych, a także aktywny udział w Kole Gospodyń Wiejskich w Zawoi.

KRYSZYNA KOŁACZ za działalność artystyczną jako choreografki zespołów regionalnych: Juzyny, Zbójnika oraz Cieślidy, w tym współtworzenie pierwszych programów zespołów, a także kultywowanie tradycji regionu babiogórskiego poprzez odtwarzanie tańców regionalnych i zachowywanie nut pieśni Górali Babiogórskich.

STANISŁAWA ZEMLIK za inicjowanie i organizowanie licznych projektów społeczno-kulturalnych w Skawicy i przyczynianie się tym samym do rozwoju tej podbabiogórskiej miejscowości oraz krzewienie wśród jej mieszkańców tradycji Górali Babiogórskich, a także za pełnienie funkcji Prezeski Stowarzyszenia Nasza Skawica.

TYTUŁ GAZDY OTRZYMALI PANOWIE:

JÓZEF MAZUR za działalność artystyczną i krzewienie poprzez swe rzeźby w drewnie kultury i tradycji regionu babiogórskiego, w tym reprezentowanie Gminy Zawoi na licznych wystawach, konkursach i plenerach rzeźbiarskich.

FRANCISZEK KLIMASARA za aktywną działalność na rzecz społeczności lokalnej, zaangażowanie w realizację inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych, a także pracę na rzecz Gminy Zawoja na stanowiskach Zastępcy Wójta Gminy Zawoja oraz Dyrektora Szkoły w Zawoi Mośorne oraz współzałożenie Zawojskiego Stowarzyszenia Właścicieli Lasów Prywatnych.

JAN SMYRAK za działalność proekologiczną aktywnie prowadzoną na terenie Gminy Zawoja, działanie na rzecz propagowania regionalizmu oraz współzałożenie Zawojskiego Stowarzyszenia Właścicieli Lasów Prywatnych i pełnienie funkcji jego prezesa.

Józef Mazur

Jan Smyrak

Franciszek Klimasara. Fot. Michał Sośnicki

Czworo mieszkańców gminy nagrodzonych Laurami Babiogórskimi

W sobotę 17 grudnia w Gminnym Ośrodku Kultury w Koszarawie miała miejsce podniosła uroczystość. Wyjątkowym osobom i stowarzyszeniom działającym na rzecz krzewienia i rozwoju regionu wręczono prestiżowe wyróżnienia – Laury Babiogórskie, przyznawane przez Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich. Na wniosek wójta Gminy Zawoja Marcina Pająka przyznano je czterem mieszkańcom naszej gminy.

W 2021 roku Laurem Babiogórskim za swą działalność zostało uhonorowane Babiogórskie Centrum Kultury im. dr Urszuli Janickiej-Krzywdy w Zawoi. Nie może być jednak sukcesu takiej instytucji bez zaangażowania, kreatywności i pracowitości osoby nią zarządzającej. Osoba Anny Kulki, dyrektora Babiogórskiego Centrum Kultury w Zawoi, łączy w sobie wszystkie wyżej wymienione cechy. Wójt Marcin Pająk występując o Laur Babiogórski dla **Anny Kulki** zaznaczył, że w swojej pracy kładzie ona nacisk na dbałość o jakość oferty kulturalnej nie tylko w gminie Zawoja, ale i w całym regionie. Przykłada dużą uwagę do działań zapewniających współpracę pomiędzy mieszkańcami gmin babiogórskich. Jest osobą niezwykle kreatywną, z determinacją realizującą projekty kulturalne od pomysłu do ich finalizacji. Innowacyjne projekty jej autorstwa i wykonania angażują różne grupy wiekowe.

Anna Kulka jest mecenasem takich projektów jak „Festiwal Land Art” – festiwal u podnóża Babiej Góry przemycający sztukę do natury i naturę do sztuki, czy „Nadaje Zawoja” – projektu, którego celem jest promocja dziedzictwa kulturowego – materialnego i duchowego Babiogórców, a także inicjatorką powstania i menadżerem zespołu PotOCK – muzycznej mieszanki rocka i folku, którego rosnąca popularność i wykonywane piosenki stanowią jedną z najpiękniejszych kulturalnych wizytówek Podbabiogórza. Do sztandarowych projektów, które Anna Kulka prowadzi od lat, należy Babiogórska Jesień – jedno z najważniejszych wydarzeń kulturalnych w regionie Beskidów, festiwal który co-rocennie prezentuje folklor babiogórski oraz sztukę ludową regionu, będące niezwykle wartościowym elementem szeroko pojętej kultury ludowej.

We wniosku o przyznanie tego zaszczytnego wyróżnienia podano, że Anna Kulka jest osobą niezwykle empatyczną, otwierającą drzwi prowadzonej przez siebie instytucji kultury dla każdego. Na wyrazy wielkiego uznania zasługuje ogromne zaangażowanie się w pomoc obywatelom Ukrainy, którzy uciekając przed wojną w swoim kraju, wybrali nasz region do zamieszkania. Od 24 lutego br. Anna Kulka podejmowała i nadal podejmuje szereg działań mających na celu

Pamiątkowe zdjęcie z przekazania Laurów Babiogórskich przez wójta gminy Marcina Pająka Krystynie Szczurek i Krzysztofowi Jordankowi

adaptację obywateli Ukrainy w naszym społeczeństwie, ich aktywizację oraz zapewnienie atrakcji kulturalnych dla najmłodszych, by dać im chwilę radości i zapomnienia w tym trudnym dla nich czasie.

Laurem Babiogórskim nagrodzono również zawojanina **Krzysztofa Jordanka**, który nie mógł uczestniczyć w gali w Koszarawie i pamiątkowy dyplom potwierdzający przy-

znanie nagrody odebrał kilka dni później podczas spotkania z Wójtem Gminy Zawoja Marcinem Pająkiem.

Krzysztof JordaneK przez całe swoje zawodowe życie był niezwykle zaangażowanym nauczycielem związanym ze społecznością szkolną Zawoi Górnej. Przez wiele lat pełnił funkcję dyrektora Szkoły Podstawowej w Zawoi Wilcznej, dając się poznać jako wybitny

Wójt gminy Koszarawa Czesław Majdak, zastępca wójta gminy Zawoja Karolina Listwan-Franczak, dyrektor Babiogórskiego Centrum Kultury w Zawoi Anna Kulka, przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich Marek Listwan

pedagog i dydaktyk, ceniony i lubiany przez dzieci i młodzież oraz szanowany przez ich rodziców.

Obecnie Krzysztof JordaneK jest animatorem i gospodarzem kompleksu sportowego „Orlik” w Zawoi Wilcznej, gdzie angażuje dzieci i młodzież do aktywności fizycznej, zapewniając im jak najlepsze warunki do uprawiania sportu, mając na uwadze dobro dzieci i zapewnienie równych szans każdemu z nich. Przy tym Pan Krzysztof swoją pracą, wiedzą i wyrozumiałością, kształtuje w młodzieży wartościowe postawy, które procentują w społeczeństwie.

Niespotykane zaangażowanie Krzysztofa Jordanka nie zna granic o czym przekonują się obywatele Ukrainy, przebywający w gminie Zawoja, zmuszeni do ucieczki ze swojego kraju na skutek wybuchu wojny. Pan Krzysztof nieustająco poświęca swój czas, wiedzę i doświadczenie, a także nierzadko prywatne finanse, by wspomagać ofiary konfliktu w Ukrainie i robić wszystko, by pomóc im w tym trudnym dla nich czasie, tak by ich pobyt w naszym regionie był jak najmielszym doświadczeniem a procedury i formalności nie stanowiły bariery „nie do pokonania”.

Trzecią osobą, której kapituła SGB przyznała Laur Babiogórski jest **Janina Bucka**, którą lokalna społeczność dużo bardziej zna pod imieniem Wanda. Od lat jest ściśle związana z kulturą ludową Górali Babiogórskich oraz edukacją regionalną na terenie gminy Zawoja. Stoi za sukcesem Regionalnego Zespołu „Juzyna” z Zawoi, prezentującego

pieśni, muzykę, tańce, obrzędy i stroje Górali Babiogórskich, będąc jego współzałożycielką i wieloletnią kierowniczką. Dzięki jej zaangażowaniu i inwencji „Juzyna” rozstawia kulturę ludową Podbabiogórza na wielu ogólnopolskich i zagranicznych scenach, „kolekcjonując” dyplomy, wyróżnienia i prestiżowe nagrody.

Od roku 2019 Janina Bucka pełni funkcję prezesa Koła Gospodyń Wiejskich „Babiogórzanki” z Zawoi Górnej, aktywizując zawojskie kobiety do twórczego działania na rzecz kultury ludowej i regionu. Aktywność Pani Janiny jest zauważalna również na polu społecznym – pełni ona mandat radnej Rady Gminy Zawoja, działając na rzecz lokalnej społeczności oraz wykonując ochoczo powierzony jest mandat również w sferze kultury i oświaty.

Dla wielu młodszych i już nieco starszych mieszkańców gminy Zawoja, pojęcie „kultura” ma twarz i głos skawiczanki **Krystyny Szczurek** (laur odebrała wraz z Krzysztofem Jordankiem na spotkaniu w Urzędzie Gminy Zawoja), wieloletniej nauczycielki przedmiotu muzyki i plastyki w placówkach oświatowych na terenie gminy Zawoja. Prowadzone przez nią zajęcia cechują się tym, iż twórczość Bacha przeplata się z pieśniami Górali Babiogórskich, a obok rzeźb Michała Anioła, uczniowie poznają twórczość babiogórskiego artysty ludowego Antoniego Mazura. Krystyna Szczurek w swej pracy dydaktycznej dba o propagowanie i przekazywanie kolejnym pokoleniom kultury Górali Babiogórskich, szerzenie wiedzy o aspektach kulturalnych regionu, pozostając przy tym nieocenionym nauczycielem wiedzy powszechnej. Organizatorka i opiekun merytoryczny niezliczonej liczby uroczystości patriotycznych na terenie gminy Zawoja. Z własnej inicjatywy podejmuje dodatkowe czynności służące podnoszeniu jakości pracy szkoły. Dbą o rozwój i kształtuje właściwe postawy wychowawcze powierzonych jej uczniów. Pod jej opieką młodzież uczestniczy w wielu wartościowych konkursach plastycznych i przeglądach muzycznych.

Od roku 2004 jest kierownikiem i instruktorem zespołu Regionalnego „Zbójnik”, działającego przy Zespole Szkół w Skawicy pod patronatem Babiogórskiego Centrum Kultury. Zespół powstał, aby młodzi ludzie, uczniowie szkoły, poznali kulturę i tradycję regionu Babiej Góry. Zespół „Zbójnik”, „pod batutą” Krystyny Szczurek występował na wielu uroczystościach i przeglądach na terenie gminy, powiatu, na ogólnopolskich i zagranicznych scenach. Może poszczycić się wieloma osiągnięciami.

Poza folklorem uczniowie pod kierunkiem Krystyny Szczurek brali udział w Małopolskim Festiwalu „Talent Małopolski” osiągając wysokie lokaty. Pani Krystyna pracuje aktywnie na rzecz środowiska lokalnego działając w Stowarzyszeniu „Nasza Skawica”, aktywizującego dorosłych mieszkańców Skawicy do działalności artystycznej, opartej na dorobku kultury Górali Babiogórskich

POWIATOWE ŚWIĘTO PŁONÓW W ZAWOI

Wkroczenie pod Babią Górę babiogórskiej jesieni, a następnie zimowej aury nie mogło nastąpić, nieoprowadzone tradycyjnymi obchodami zakończenia żniw. W tym roku Gmina Zawoja miała zaszczyt być współgospodarzem Dożynek Powiatowych, które rolnicy, mieszkańcy oraz goście Powiatu Suskiego obchodzili w dniu 4 września 2022 r.

Uroczysta Msza Święta odprawiona w Kościele pw. św. Klemensa w Zawoi Centrum rozpoczęła obchody, które następnie barwnym korowodem Grup Wieńcowych prowadzonym przez Babiogórską Orkiestrę Dętą, przeniosły się na plac przy boisku wielofunkcyjnym na stadionie w Zawoi Centrum. Tam honory gospodarzy tego wydarzenia czynili Wójt Gminy Zawoja Marcin Pająk oraz Starosta Suski Józef Bałos, witając przybyłych gości oraz przyjmując od starostów dożynkowych poświęcone bochny chleba, którymi po połamaniu dzielili się z uczestnikami dożynek.

Swą obecnością i przemowami uroczystość wzbogacili Senator RP Andrzej Pająk, Posłowie RP: Marek Polak, Filip Kaczyński oraz Rafał Bochenek, a także Radna Wojewódzka Danuta Kawa. Do Zawoi przybyli przedstawiciele samorządu powiatowego, wójtowie i burmistrzowie gmin z terenu powiatu suskiego, radni powiatowi i gminni, a także reprezentanci organizacji, stowarzyszeń oraz innych instytucji.

Program Dożynek Powiatowych obfitował w szereg atrakcji, które przeplatały tradycję ze współczesnością: od prezentacji grup wień-

cowych, które dokonały obrzędu *ośpiewania wieńców*, poprzez występ zespołu regionalnego *Cieślca* z Zawoi i kapeli ludowej *Skalni*, po koncert zespołu *Chilloud* i zabawę taneczną z zespołem *Zgóry* z Zawoi. W trakcie obchodów święta ogłoszono wyniki Powiatowego Konkursu Wieńców Dożynkowych oraz wręczono wyróżnienia dla zasłużonych rolników z Powiatu Suskiego, których laureatów prezentujemy poniżej.

Do dyspozycji uczestników dożynek byli eksperci m.in. z takich instytucji, jak: Małopolska Izba Rolnicza, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Podbabiogórze”, Biuro Powiatowego Agencji Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa, Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego, Placówki Terenowej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Babiogórskiego Parku Narodowego, których stoiska informacyjno-promocyjne zostały zlokalizowane na terenie zawojskiego stadionu.

Odpowiedzialnym za przygotowanie i oprawę tegorocznego święta płonów było Babiogórskie Centrum Kultury im. dr Urszuli Janickiej – Krzywdy w Zawoi, Urząd Gminy Zawoja, Parafia Św. Klemensa w Zawoi oraz Starostwo Powiatowe w Suchej Beskidzkiej.

Już teraz życzymy sukcesów w organizacji przyszłorocznych dożynek powiatowych, na których gościć będziemy w Gminie Maków Podhalański.

Nagrodzeni w kategorii wieńców tradycyjny: I miejsce – KGW Zawojanki, II miejsce – Gaździny z Marcówki, III miejsce – Stowarzyszenie *Nasza Skawica*.

Nagrodzeni w kategorii wieńców współczesny: I miejsce – KGW Białka, II miejsce – Stowarzyszenie *Gospodyń Sidzinianki*, III miejsce – KGW Baczyn.

Wyróżnienie: *Nieźle Ziółka* z Toporzyska.

Wyróżnieni rolnicy z terenu powiatu suskiego: Dominik Brutanek, Karolina Szeliga, Katarzyna Stróżyczak, Kazimierz Staszczak, Marcin Tempka, Zuzanna Stachowska, Sławomir Kudzia, Krzysztof Pleszka, Daniel Barłóg, Danuta Czaicka.

Fotografie: Starostwo Powiatowe w Suchej Beskidzkiej, Urząd Gminy Zawoja, Anna Kulka, Michał Sośnicki

PTTK ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ ZAKOŃCZYŁO TRANSLOKACJĘ I REKONSTRUKCJĘ ZABYTKOWEGO SCHRONISKA Z MARKOWYCH SZCZAWIN

Turyści wędrujący po paśmie babiogórskim mogą dziś odpocząć w nowoczesnym Schronisku na Markowych Szczawinach. Warto pamiętać, że w tym miejscu schronisko istniało już ponad 100 lat temu. Dzięki determinacji i kilkuletnim wysiłkom członków Oddziału PTTK „Ziemi Babiogórskiej” im. prof. dra Walerego Goetla zabytkowy obiekt wg stanu zachowania na rok 1906 został zrekonstruowany na terenie Zespołu Budownictwa Drewnianego im. J. Żaka w Zawoi Markowych Rówienkach i tym samym ocalony dla kolejnych pokoleń.

Chcąc mówić o budowie schroniska na Markowych Szczawinach trzeba się cofnąć do przełomu XIX i XX wieku. Coraz prężniej działające niemieckie stowarzyszenie Beskidenverein z roku na rok intensywniej eksplorało Beskidy Zachodnie. Negatywne skutki takiego działania dostrzegł wybitny polski przyrodnik i podróżnik Hugo Zapałowicz, który podjął działania zmierzające do ożywienia polskiego ruchu turystycznego. W rezultacie 30 kwietnia 1905 roku podczas zorganizowanego w Krakowie Walnego Zgromadzenia członków Towarzystwa Tatrzańskiego zapadła decyzja o ustanowieniu Oddziału Babiogórskiego TT z siedzibą w Makowie Podhalańskim. 20 maja 1906 roku odbyło się Walne Zgromadzenie Oddziału, na którym na jego prezesa wybrano Hugona Zapałowicza. W trakcie tego samego spotkania podjęto uchwałę o budowie schroniska na Marko-

wych Szczawinach, ustalając budżet przedsięwzięcia na kwotę 2000 koron austriackich.

Umowę na budowę schroniska zawarto 14 czerwca 1906 roku z zawojским cieślą Klemensem Trybałą, który zaoferował najkorzystniejszą cenę. Za postawienie budynku mającego 10 metrów długości i 7 metrów szerokości z oknami, z oszalowaniem wewnątrz, według planu i ustnej, co do innych szczegółów umowy, zażądał 500 koron. Co warte podkreślenia, zobowiązał się przy tym wybudować schronisko w zaledwie sześć tygodni, bo do końca lipca i to pod groźbą płacenia 10 koron kary za każdy dzień opóźnienia. Cieśla zastrzegł jedynie, że ma prawo wykonywać prace o tyle dni dłużej, ile trwać będą sloty. Oczekiwał przy tym dostarczenia na miejsce niezbędnych materiałów, czyli kamienia, drewna budowlanego, desek, gontów. Drewno na budowę przydzieliła po niższej

cenie dyrekcja dóbr żywieckich, pozyskując je z kniei ponad Markowymi Szczawinami. O wyposażenie schroniska zadbał natomiast członek zarządu Oddziału Edward Wolski, dostarczając ze swego sklepu w Zawoi, po kosztach własnych, pościel, lampy i niezbędny inwentarz kuchenny, a ponadto jako agent firmy ubezpieczeniowej „Floriantka”, ubezpieczył je od pożaru.

Klemens Trybała dotrzymał terminu i już 10 sierpnia, czyli niecałe dwa miesiące po podpisaniu umowy, schronisko przekazano turystom do prowizorycznego użytku. Cztery dni później Hugo Zapałowicz wniósł w plecak pierwszą księgę pamiątkową i pieczętę metalową z napisem „Schronisko babiogórskie”. Należy pamiętać, że to on kilka lat wcześniej wyperswadował Wawrzyńcowi Szkolnikowi, aby ten nie sprzedawał działki na Markowych Rówienkach niemieckiemu

związkowi turystycznemu Beskiden-Verein, które zamierzało stawiać swoje schronisko.

Ostatecznie budowa schroniska wraz z kupnem potrzebnej działki i skromnego wyposażenia pochłonęła 2 358 koron. Wzniesiony na wysokości 1180 m n.p.m. obiekt oficjalnie otwarto 15 września 1906 r. Było to pierwsze polskie schronisko w Beskidach Zachodnich. Początkowo miało niedużą kuchnię, małą jadalnię, dwie sypialnie z dziewięcioma łóżkami i wyścielone sianem poddasze dla zbiorowych wycieczek (już wtedy planowano wykonać na poddaszu dwie sypialnie). Pierwszym gospodarzem był Józef Gancarczyk z Markowych Rówienek, który otwierał obiekt zazwyczaj tuż przed Zielonymi Świątkami, a zamykał na początku jesieni, zwożąc koce i pościel do swego domu. W trakcie I wojny światowej schronisko było często grabione przez kłusowników. Pod koniec II wojny światowej miało zostać spalone, ale ówczesny gospodarz Rudolf Wielgus zdołał je ocalić. Z czasem obiekt został rozbudowany o aneks noclegowy, uzyskał oświetlenie elektryczne oraz centralne ogrzewanie. W ostatnich miesiącach działalności stary obiekt dysponował 64 miejscami noclegowymi w pokojach wieloosobowych, posiadał własne ujęcie wody i oczyszczalnię ścieków.

Całkowitej rozbiorce pierwszego schroniska dokonano na przełomie maja i czerwca 2007 roku. Na jego miejscu stanął nowy obiekt, którego budowa trwała zaledwie dwa lata. Zdemontowane elementy nie zostały jednak zniszczone lecz wykorzystane na inny cel - zostały skwapliwie zinwentaryzowane i zabezpieczone. Ten fakt otworzył przed Oddziałem PTTK „Ziemi Babiogórskiej” szansę na odbudowanie schroniska w innej lokalizacji, na którą wybrano Zespół Budownictwa Drewnianego im. J. Żaka w Zawoi Markowych Rówienkach. Przygotowania do przedsięwzięcia rozpoczęły się w 2016 roku. Wówczas wiceprezes suskiego oddziału PTTK Jerzy Żak oraz Jego serdeczny Przyjaciel – architekt i artysta malarz Czesław Pyrgies opracowali projekt budowlany rekonstrukcji i translokacji schroniska. Rok później uzyskano pozwolenie konserwatorskie oraz pozwolenie na budowę. I wówczas PTTK stanęło przed chyba najtrudniejszym zadaniem, jakim było uzyskanie środków niezbędnych do realizacji przedsięwzięcia. – *Problemem było to, że schronisko nie było wpisane do ewidencji zabytków. Stąd ubiegając się o dotacje lub subwencje na starcie traciliśmy wiele punktów. Dopiero w wyniku odwołania udało nam się w 2020 roku uzyskać pierwszą z trzech subwencji z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu „Infrastruktura Kultury”. Naszymi działaniami żywo interesował się senator Andrzej Pająk. Jego wsparcie okazywało się niezwykle pomocne w pozyskiwaniu środków* – mówi Jerzy Żak.

Pozyskane w 2020 roku 90 tys. zł pozwoliło na wykonanie robót ziemnych i fundamentów do poziomu zerowego oraz stolarki drzwiowej i okiennej. W kolejnym roku nakładem już 185 tys. zł przeprowadzono prace polegające na montażu płazów świerkowych i jodłowych ścian konstrukcyjnych-osłonowych i we-

wnętrznych oraz konstrukcji więźby dachowej. W 2022 roku przedsięwzięcie było kontynuowane dzięki pozyskaniu z Ministerstwa dotacji w kwocie aż 240 tys. zł. – *Chyba doceniono nasze działania. Początkowo przyznano nam bowiem 180 tys. zł, a potem dołożono jeszcze 60 tys. zł* – mówi prezes Oddziału PTTK „Ziemi Babiogórskiej” Wojciech Żak.

W ramach III etapu rekonstrukcji obiektu osadzono stolarkę okienną (z okiennicami) i drzwiową, a na przygotowanej wcześniej konstrukcji więźby dachowej położono folię i na uprzednio przygotowanych łatach wykonano podwójne krycie drewnianym gontem. W tym roku miało miejsce również oszalowanie ścian szczytowych, powstał daszek nad wejściem, weranda z charakterystycznymi łukami, kratkami i balustradą. Dbając o walory estetyczne, ale i dążąc do perfekcyjnego zrekonstruowania budynku, który pierwotnie stanął na Markowych Szczawinach w 1906 roku, misternie wykonano ozdobą snycerkę i pazdury, a nad wejściem nieckę pod figurę Matki Boskiej. – *W 1906 roku w tej niecce figurę osobiście ustawił Hugo Zapałowicz. Ona się zachowała, ale stanowi część krzyża, który stoi na Markowych Szczawinach. Dokładnie ją zmierzylśmy. Bardzo podobna została już zamontowana w niecce nad wejściem do zrekonstruowanego schroniska* – opisuje przebieg prac Jerzy Żak.

W ramach prac nastąpiło również mszenie pomiędzy szparami zewnętrznych i wewnętrznych belek – płazów. W schronisku powstała powała z desek, położono podłogi we wszystkich pomieszczeniach, a także wmurowano piec z blachami i szabańnikiem. – *Rekonstrukcja została zakończona. W przyszłym roku zajmimy się wyposażeniem schroniska, która ma odzwierciedlać stan na rok 1906. Wykonamy także ekspozycję poświęconą Hugonowi Zapałowiczowi. Będzie ona zatem powieleniem tej, którą można zobaczyć na Markowych Szczawinach. Chcemy także dokonać jego otwarcia i przekazania do użytkowania* – mówi Wojciech Żak. Wraz z Jerzym Żakiem podkreślają, że w tym roku obiekt został wpi-

sany do rejestru zabytków nieruchomości województwa małopolskiego pod numerem A-1626/M pod nazwą „Chata Zapałowicza”, czyli dawnego schroniska na Markowych Szczawinach przeniesionego na teren Zespołu Budownictwa Drewnianego im. J. Żaka w Zawoi Markowych Rówienkach.

Opowiadając o rekonstrukcji zabytkowego schroniska Jerzy Żak podkreśla, że generalnym wykonawcą prac była firma Bud-Mar Michał Marek z Zawoi, której właściciel pochodzi z rodziny cieśli Tadeusza Tomczaka, wykonawcy rekonstrukcji wszystkich obiektów znajdujących się w skansenie (z wyjątkiem chałupy Franciszka Kudzi, która już tam stała). Natomiast roboty stolarskie, snycerskie i wykończeniowe to dzieło Adama Zawili – stolarza z Sucheju Beskidzkiej. *Wszystkie prace wykonano z należytą starannością, dbałością o szczegóły, czytelne w swoim kunszcie wykonawczym o walorach sztuki i zgodnie z wiedzą rzemieślniczą na temat technologii z początku XX wieku* – mówi Jerzy Żak. Zauważa, że zachowanie obiektu leżało w interesie społecznym, gdyż stanowi ważną część dziedzictwa kulturowego i narodowego, będąc szczególnie związany z dziejami polskiej turystyki górskiej. A ta odegrała istotną rolę w dziejach regionu babiogórskiego i kultury polskiej. Stanowiła katalizator poznania środowiska geograficznego i przyrodniczego Beskidów, jako źródeł inspiracji artystycznych i literackich i była ważnym czynnikiem wzmacniania świadomości narodowej w regionie. Jerzy Żak zwraca też uwagę na zachowanie się drewnianych elementów pierwotnego schroniska, które przetrwały i zostały odkryte w bryle powstałej w wyniku późniejszych przekształceń. Na części z nich przetrwały odrębne inskrypcje turystów z początku XX wieku. Dziś nazwalibyśmy je aktami wandalizmu, ale nadają odbudowanemu obiektowi autentyzmu. – *Z patosem można powiedzieć, że są relikwiami historii turystyki górskiej* – dzieli się przemyśleniami Jerzy Żak.

Tekst i fotografie Wojciech Ciomborowski

STANOWIĄ WZÓR DO NAŚLADOWANIA

Pół wieku razem

„Ślubuję ci miłość, wierność i uczciwość małżeńską oraz, że cię nie opuszczę aż do śmierci” – te słowa przysięgi małżeńskiej wypowiedziało pół wieku temu setki par w całym kraju. Wśród nich jest piętnaście z terenu gminy Zawoja. Przyjęty zaproszenie wójta gminy Zawoja Marcina Pajaka na zorganizowaną 20 października uroczystość Złotych Godów, czyli wspólny jubileusz pięćdziesięciolecia pożycia małżeńskiego.

Świat nieustannie pędzi do przodu. Zmieniają się normy społeczne, obyczajowość, ale są wartości, które powinny być niezienne. Jedną z nich jest nie tylko uświęcony sakrament, ale przede wszystkim dotrzymywanie danego sobie słowa i wypełnienie przysięgi. I jak każdy jubileusz jest okazją do świętowania, tak Złote Gody są wyjątkową i szczególną rocznicą, jak niezwykle są ludzie, którzy przeżywając razem pół wieku, dostępują zaszczytu ich obchodzenia.

Samorząd gminy Zawoja od zawsze z wielkim szacunkiem odnosi się do достойnych par, które wspólnie przeżyły pół wieku, wspólnie ciesząc się radościami dnia codziennego, ale i zapewne nierzadko musząc przezwyciężać problemy, które przynosił los. Są one dla młodych pokoleń wzorem do naśladowania. Z tego względu rok rocznie wójt Marcin Pajak występuje do Prezydenta RP o przyznanie dla nich Medalu za Długoletnie Pożycie Małżeńskie, które są wręczane podczas specjalnie organizowanego spotkania Jubilatów.

W ubiegłym roku uroczystość Złotych Godów odbyła się 20 października. Rozpoczęła się mszą świętą w intencji Jubilatów, która została odprawiona przed południem w kościele parafialnym pw. św. Klemensa w Zawoi Centrum. Nabożeństwo celebrowali proboszcz parafii w Zawoi Centrum

ks. Janusz Kosowski, proboszcz parafii w Zawoi Przysłop o. Bartłomiej Kolankiewicz oraz proboszcz parafii w Skawicy ks. Edward Łatka. Natomiast wyjątkową oprawę muzyczną zapewnił Dziecięcy Zespół Regionalny „Zbójnik” z Skawicy pod kierownictwem Krystyny Szczurek. W trakcie ceremonii proboszczowie przekazali pisemne podziękowania za długoletnie pożycie małżeńskie i błogosławieństwo przesłane przez metropolitę krakowskiego arcybiskupa Marka Jędraszewskiego.

Druga część uroczystości Złotych Godów odbyła się w Pensjonacie Beskid, a poprowadziła ją regionalistka i znakomita konferansjerka Regina Wicher z Babiogórskiego

Centrum Kultury w Zawoi. Wójt Marcin Pajak w asyście Sekretarza Gminy Danuty Lasy i zastępcy kierownika Urzędu Stanu Cywilnego Sylwii Budzowskiej-Radwan, w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy, dokonał aktu dekoracji medalami „Za długoletnie Pożycie Małżeńskie” oraz złożył życzenia i gratulacje dostojnym Jubilatom. Osobiście najserdeczniejsze życzenia, gratulacje oraz wyrazy najwyższego uznania za wspólne przeżyte lata złożył również obecny na jubileuszu Senator RP Andrzej Pajak. Dopełnieniem był symboliczny toast wzniesiony lampką szampana za zdrowi i pomyślność najważniejszych tego dnia gości spotkania oraz okazały tort.

JUBILEUSZ

ZŁOTYCH GODÓW OBCHODZILI:

Janina i Marian Budzowscy

Urszula i Jan Drwałowie

Zofia i Zygmunt Chowaniakowie

Anna i Maciej Glatmanowie

Jadwiga i Kazimierz Groniowie

Bronisława i Eugeniusz Groniowie

Józefa i Władysław Kobielowie

Janina i Andrzej Komudowie

Marianna i Franciszek Koniorowie

Danuta i Kazimierz Korcowie

Helena i Mieczysław Kozinowie

Irena Bolesław Makosiowie

Apolonia i Tadeusz Rakowie

Maria i Janusz Tereszkieviczowie

Marianna i Marian Wicherowie